

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ABİLİM DALI

**EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA
YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN TEMATİK
VE METODOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SÜMEYRA ŞENYURT

GAZİANTEP
TEMMUZ, 2016

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİMBİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI

**EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA
YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN TEMATİK VE
METODOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SÜMEYRA ŞENYURT

Tez Danışmanı: Yeşim ÖZER ÖZKAN

TEZ ONAY SAYFASI

Öğrencinin Adı ve Soyadı : Sümeyra ŞENYURT

Üniversite : Gaziantep Üniversitesi

Enstitü : Eğitim Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalı ve Programı: Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Tezin Başlığı : Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılan

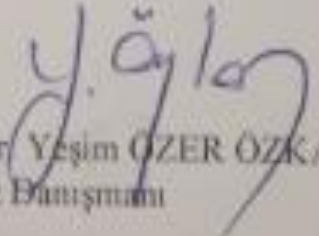
Yüksek Lisans Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açından İncelenmesi

Tezin Savunma Tarihi : 13/07/2016

Bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Zeynep HAMAMCI
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Yeşim ÖZER ÖZKAN
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

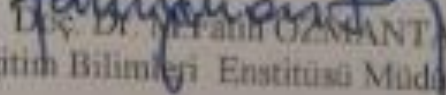
Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Bayram ÇETİN

Yrd. Doç. Dr. Fulya TÜRK

Yrd. Doç. Dr. Yeşim ÖZER ÖZKAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Mefaili ÖZMANTAR
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm Kaynakları, kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: Sümeyra Şenyurt

Öğrenci Numarası: 201319359

Tezin Savunma Tarihi:13/07/2016

*Süreçteki en minik destekçilerim,
Canımdan öte oğluma ve kızıma...*

ÖZET

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN TEMATİK VE METADOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ

ŞENYURT, Sümeyra

Yüksek Lisans Tezi

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Yeşim ÖZER ÖZKAN
Temmuz-2016, 106 sayfa

Bu çalışmanın amacı eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerini tematik ve metodolojik açıdan incelemektir. Araştırma kapsamında eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında YÖK Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan ve erişime açık olan yüksek lisans tezlerinin tamamı incelenmiştir. Toplamda 166 tezin incelendiği çalışmada, tezleri incelemede araştırmacı tarafından geliştirilen tez inceleme formu kullanılmıştır. Öncelikle tezlerin hangi boyutlardan inceleneceği ilgili alanyazın geniş kapsamlı taranarak belirlenmiştir. Bu kapsamda tezler; yayınlandığı üniversite, yayın yılı, danışman unvanı, alanı-konusu, anahtar kelimeleri, araştırma yaklaşımı, örnekleme yöntemi ya da çalışma grubu, örneklem türü, geçerlik, güvenilirlik, veri toplama aracı, analiz yöntemi, istatistik programı ve son olarak verilerin kaynağı açısından incelenmiştir. Çalışmanın güvenilirliği sağlamak amacıyla puanlayıcı güvenilirliği hesaplanmıştır. Veri analizi kısmında kayıtlı tüm veriler üzerinden frekans ve yüzde hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre en fazla tezin 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında yayınlandığı, tez danışmanlığının en çok doçentler tarafından yapıldığı, araştırmaların genel olarak tarama modelinde tasarlandığı, incelenen tezlerin % 63,86'sının çalışma grubu üzerinden yürütüldüğü, örnekleme yöntemi olarak en fazla basit seçkisiz örnekleme ve tabakalı örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı, çalışmaların % 80,72'sinde veri örneklem türünün öğrenci olduğu, öğrencilerden % 78,92'sinin ise ilkokul ortaokul ve lise öğrencisi olduğu, lisansüstü öğrencilerle ilgili yapılan çalışma sayısının çok az olduğu (% 2,41) görülmüştür. Ayrıca tezlerde geçerlik yöntemi olarak kapsam geçerliği ve yapı geçerliği sağlanmasına dikkat edildiği ve uzman görüşüne sık başvurulduğu görülmüştür. Güvenirlik yöntemlerinden Cronbach Alpha ve KR-20 hesaplanmasının en çok kullanıldığı görülmüştür. Tezlerde veri toplama aracı olarak en fazla ölçek ve anketin kullanıldığı ve genel olarak verilerin araştırmacı tarafından toplandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: eğitimde ölçme ve değerlendirme, tematik ve metodolojik inceleme, yüksek lisans tezleri

ABSTRACT
A THEMATIC AND METHODOLOGICAL ANALYSIS OF MASTERS
DISSERTATIONS IN THE FIELD OF MEASUREMENT AND
EVALUATION IN EDUCATION

ŞENYURT, Sümeyra

MA thesis

The department of

MEASUREMENT AND EVALUATION IN EDUCATION

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Yeşim ÖZER ÖZKAN

July- 2016, 106 pages

The purpose of the study is to analyze the dissertations in the field of measurement and evaluation in education in terms of thematic and methodological view. The study involves all masters dissertations published and available in the measurement and evaluation field, in total, there are 166 dissertations. To analyze the dissertations, the measurement designed by the researcher has been used. Initially, from which dimensions to analyze the dissertations has been defined after scrutinizing the literature in this field. Then, the dissertations has been analyzed in terms of the university in which it was studied, the year of publication, the position of the supervisor, subject-field of, the key words, the approach which is used, the method of sampling and research group, type of the samples, validity and reliability, tool for gathering data, analyzing the data, statistic program which is used and lastly the source of the data in the dissertations. In order to make sure that the research is reliable, interscorer reliability has been calculated. Over all the data recorded, percentage and frequency of the items has also been calculated. According to the findings, the most research has been done in 2011 and 2012, thesis advisors are mostly the instructors, researches are commonly designed in the model of ‘scanning’, 63,86 percent of the dissertations has been conducted over the ‘study group’, mostly used methods are the random and stratified sampling methods, in 80,72 percent of the researches, type of data sampling is students among which 78,92 percent is primary, secondary and high school students and 2,41 percent of them are post graduate students. It is apparently seen that the number of the postgraduate students is too low. In addition, content validity and construct validity have been taken into consideration in the dissertations and an expert of the field has frequently been consulted. Mostly used reliability methods are Cronbach Alpha and KR-20. As a tool for gathering data, survey, scale, form and success tests have been used. Besides mostly used statistic programme is SPSS and Microsoft Excel, in 63,8 percent of the dissertations the data has been gathered by the researcher.

Keywords: measurement and evaluation in education, thematic and methodological analysis, master dissertations

ÖNSÖZ

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin incelendiği bu çalışma, alandaki yüksek lisans tezlerinin tamamını bir arada değerlendirme fırsatı sunması nedeniyle önemli görülmüştür. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanına genel bir bakış niteliğinde olan bu çalışmada çok büyük emeği olan, anlayışı ve nezaketiyle gördüğü ve dokunduğu herşeyi güzelleştirdiğine, zorlukları kolaylaştırdığına inandığım saygıdeğer tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yeşim ÖZER ÖZKAN'a, yüksek lisans ders dönemim boyunca bilgisinden tecrübesinden yararlandığım, yardımlarını hiç esirgemeyen saygıdeğer hocam Doç. Dr. Bayram ÇETİN'e, tezimde önemli katkıları bulunan, içtenliği ve neşesiyle huzur veren, fedakârlığını örnek aldığım saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Metin ÖZKAN'a, yardımlarını esirgemeyerek tezimin yazım ve imla yönünden incelemesini yapan ayrıca azmiyle, kararlılığıyla bizlere örnek olduğunu düşündüğüm saygıdeğer büyüğüm Araş. Gör. Mustafa KAYA'ya, süreçte yardımlarını, manevi desteklerini gördüğüm her iki aileme; desteklerinden katkılarından dolayı sevgili yüksek lisans arkadaşlarıma, her anımda desteğini hissettiğim, benim için varlığının kıymeti çok büyük olan canım kardeşim Öğrt. Cahide ERTONG'a, varlıklarını hissettiğim andan beri moral ve huzur kaynağım, değerleri kelimelerle ifade edilmeyecek kadar büyük olan oğlum Mustafa Numan ŞENYURT ve kızım Şeymanur ŞENYURT'a ve son olarak yaşadığım her güne değer katan, beni benden çok düşündüğüne inandığım ve her an desteğini hissettiğim değerli hayat arkadaşım Yrd. Doç. Dr. Süleyman Ziya ŞENYURT'a sonsuz teşekkürlerimle...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	
İTHAF	
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
EKLER LİSTESİ.....	ix
SEMBOLLER VE KISALTMALAR.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı.....	4
1.3.Araştırmanın Önemi.....	6
1.4.Sayıtlar	6
1.5.Sınırlılıklar.....	7

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve.....	8

2.1.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	8
2.1.2. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanının Türkiye'deki Gelişimi....	9
2.1.3. Yüksek Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Lisansüstü Eğitim Veren Üniversiteler.....	10
2.1.4. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanındaki Öğretim Üyelerinin Üniversitelere Göre Dağılımı.....	16
2.2. İlgili Araştırmalar.....	17
2.2.1. Lisansüstü Tezleri Tematik ve/ya Metodolojik Açıdan İnceleyen Yüksek Lisans ve Doktora Tez Çalışmaları.....	17
2.2.2. Lisansüstü Tezleri Tematik ve/ya Metodolojik Açıdan İnceleyen Makale, Bildiri ve Proje Çalışmaları.....	20

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Evren ve Örneklem	33
3.3. Verilerin Elde Edilmesi ve Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	36
3.4. Verilerin Analizi	39

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Tezlerin Tematik Dağılımına İlişkin Bulgular.....	41
4.1.1. Tezlerin Konu Alanına İlişkin Bulgular.....	41
4.1.2. Tezlerin Anahtar Kelimelerine İlişkin Bulgular.....	43
4.2. Tezlerin Yöntemine İlişkin Bulgular.....	45
4.2.1. Tezlerin Araştırma Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular.....	46
4.2.2. Tezlerin Örneklem Yöntemine İlişkin Bulgular.....	47
4.2.3. Tezlerin Çalışmaya Dahil Edilen Grubun Unvanına İlişkin Bulgular.....	48

4.2.4. Tezlerdeki Geçerlik ve Güvenirlik Kanıtlarına İlişkin Bulgular.....	48
4.2.5. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular.....	50
4.2.6. Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Bulgular.....	50
4.2.7. Tezdeki Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistik Programlarına İlişkin Bulgular.....	51
4.2.8. Tezlerdeki Verilerin Kaynağına İlişkin Bulgular.....	53

BÖLÜM V

TARTIŞMA

TARTIŞMA.....	55

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER.....	66
EK 1. Tez İnceleme Formu.....	66
EK 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Yüksek Lisans Tezlerinin Listesi.....	70
EK 2.1. Hacettepe Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri.....	70
EK 2.2. Ankara Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri.....	78
EK 2.3. Abant İzzet Baysal Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri.....	84
EK 2.4. Mersin Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri.....	87
EK 2.5. Gazi Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri.....	89
EK.3. Tez Sayısı Kontrol Listesi.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	91

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	34
Tablo 3.2. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı.....	35
Tablo 3.3. Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı.....	35
Tablo 4.1. Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı.....	41
Tablo 4.2. Tezlerin Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı.....	44
Tablo 4.3. Tezlerin Araştırma Yaklaşımına Göre Dağılımı.....	46
Tablo 4.4. Tezlerde Çalışmaya Dahil Edilen Grubun Belirlenme Şekline İlişkin Dağılım.....	47
Tablo 4.5. Tezlerde Kullanılan Örneklemeye İlişkin Dağılım.....	47
Tablo 4.6. Tezlerin Çalışmaya Dahil Edilen Grubun Unvanına Göre Dağılımı.....	48
Tablo 4.7. Tezlerde Çalışmaya Dahil Edilen Öğrenci Grubunun Kademelere Göre Dağılımı.....	48
Tablo 4.8. Tezlerde Sunulan Geçerlik Yöntemine İlişkin Dağılım.....	49
Tablo 4.9. Tezlerde Sunulan Güvenirlilik Yöntemine İlişkin Dağılım.....	49
Tablo 4.10. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Aracına İlişkin Dağılım.....	50
Tablo 4.11. Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Dağılım.....	51
Tablo 4.12. Tezlerde Veri Analizinde Kullanılan Programlara İlişkin Dağılım.....	51
Tablo 4.13. Tezlerin Verinin Kaynağına Göre Dağılımı.....	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
ŞEKİL 1.1. Eğitim Öğretim Sürecinde Ölçme ve Değerlendirmenin Yeri.....	9
ŞEKİL 2. 1. Hacettepe Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler.....	11
ŞEKİL 2.2. Ankara Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler	12
ŞEKİL 2.3. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler.....	13
ŞEKİL 2.4. Mersin Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler.....	13
ŞEKİL 2.5. Gazi Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler.....	14
ŞEKİL 2.6. Gaziantep Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında Okutulan Dersler.....	15
ŞEKİL 2.7. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dallarının 2015-2016 Öğretim Yılındaki Öğretim Kadrosu.....	16
ŞEKİL 3.1. Tez İnceleme Formunun Geliştirilme Aşamaları.....	36

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
EK 1. Tez İnceleme Formu.....	44
EK 2. Yüksek Lisans Tezler Listesi.....	68
EK 3. Tez Sayısı Kontrol Çizelgesi.....	90

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

ALES: Akademik Personel Seçme Sınavı

EPÖ: Eğitim Programları ve Öğretim

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OKS: Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ÖYS: Öğrenci Yerleştirme Sınavı

SBS: Seviye Belirleme Sınavı

SSCI: SocialScienceCitation Index

ULAKBİM: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi

ÜAK: Üniversiteler Arası Kurul

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada ele alınan problem açıklanmış, araştırmanın amacı, alt amaçları ve önemi ifade edilerek sayıltı (varsayım) ve sınırlılıklara yer verilmiş ve araştırmayla ilgili bazı terimlerin tanımları yapılmıştır.

1.1.Problem Durumu

Eğitim günümüz toplumu için yeri doldurulamaz niteliktedir. Kalkınmanın, ilerlemenin, bağımsız, demokratik, duyarlı bir millet olabilmenin, en önemlisi ulusların yapıtaşı olan insanı en güzel vasıflarla donatmanın etkili aracı olan eğitimle ülkelerin geleceği şekillenmektedir. Dolayısıyla bir ülkedeki eğitim faaliyetleri, ülkelerin eğitime bakış açılarından önemli ölçüde etkilenmektedir. Ülkelerin bilime ve ilerlemeye verdikleri değer arttıkça eğitimin de önemi artmaktadır.

Türkiye'de okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve lisansüstü eğitim şeklinde oluşan basamaklanmada bir ülkenin geleceğine ışık olması bakımından lisansüstü eğitimin önemi büyüktür. Yüksek Öğretim Kurulunun (YÖK) Lisansüstü Eğitim Yönetmeliğinin 2.maddesine göre, lisansüstü eğitim; lisans, yüksek lisans, doktora eğitimi ve sanat dallarında yapılan sanatta yeterlilik programlarından oluşmaktadır (YÖK,1996). Lisansüstü eğitimin amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, edinilen bilgileri analiz edip yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır (ÜAK [Üniversiteler Arası Kurul], 2013). Lisansüstü eğitim sayesinde kazanılan bilgiyi yapıtaşlarına ayırıp anlamlandırma yeteneği, sonrasında öğrenciye analiz ettiği bilgiler arasında bağlantılar kurma ve yeni bilgiler üretme becerisi de sağlamaktadır. Var olanı iyi anlayarak üzerine yapı inşa etme şeklinde gerçekleşen bu süreç toplumları bilimsel anlamda adım adım ileriye götürür. Daha

iyisini yapma güdüsü, en iyisini üretme motivasyonu, problemleri ortadan kaldırma çabası lisansüstü eğitimde önemli itici güçlerdir. Bu becerilere sahip olarak yetişen bireyler, toplumlar için değerli birer kaynak niteliğindedir. Sevinç'e (2001) göre de lisansüstü eğitimin ülke kalkınmasında ve ülkenin gereksinim duyduğu yüksek nitelikli insan tipinin oluşmasında önemli bir rolü vardır.

Variş'a (1972) göre, lisansüstü eğitim, üniversitede lisansüstü derecelere götüren, araştırma yoluyla bilgiye katkıda bulunacak ve gelişen toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak bilim insanı ve öğretim elemanı yetiştirmeyi amaç edinen bir faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Variş'ın (1972) yapmış olduğu araştırmada lisansüstü eğitimin içinde yer alan yüksek lisansın amacının, alanında uzmanlaşmış bireyler yetiştirmek, doktora eğitimine temel oluşturmak ve bireylere bilimsel süreci kavratmak olduğunu belirtmektedir. Doktora eğitiminin amacının ise, ekonomik ve teknolojik kalkınma için gerekli temel araştırmaları planlayıp yürütecek, sonuçlandıracak ve yayımlayacak bilim adamı, öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirmek olduğunu ifade etmektedir. YÖK ise Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde (1996) doktora programının öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırdığını belirtmiştir (Alkan, 2013). Dolayısıyla lisansüstü eğitimin bir sonucu olarak bilim insanında bulunması gereken özellikler; bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği, öğrenme yetkinliği, iletişim ve sosyal yetkinlik, alana özgü ve mesleki yetkinlik "kişisel ve mesleki yeterlikler" dir (Aslan, 2010).

Son zamanlarda Türkiye'de üniversite sayısının artması özellikle lisansüstü eğitime yönelimin artmasını sağlamış, bunun sonucu olarak da eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmalarda niceliksel olarak bir artışa yol açmıştır (Özenç ve Özenç, 2013). Bilimsel araştırmalarda sağlanan bu artış, ilgili alanlarda bilimsel bilginin artması anlamına gelmektedir. Araştırmaya başlamak, incelemeleri sürdürmek, çözümler ortaya koymak gelişimin, ilerlemenin gözlenen boyutlarındandır. Türkiye adına önemli bir gelişme olarak nitelendirilebilecek bu durum sürdürülebilirlik kazandığında eğitimde, bilimde yolumuz her seferinde daha çok aydınlanacaktır. Çünkü lisansüstü eğitim, eğitim sistemimizin en önemli geribildirim kaynağıdır. Bilimin ilerlemesinde çok önemli bir unsur olan geribildirim, lisansüstü eğitimde yapılan bilimsel sorgulamalarla kıymetli bir boyut kazanmaktadır. Eğitim yolunda eksikimizi görerek, zayıf yönlerimizi

bilip güçlendirerek ilerlemek, başarı yolunda sağlam adımlar atmak demektir. Atılan her doğru adım da bilimi, bilgiyi kolayca büyüyüp gelişen bir kartopuna dönüştürecektir.

Lisansüstü eğitim sonucunda bireylerin araştırmaları sonucu ortaya koydukları, bilimsel araştırma raporu olarak tezler, öğrencilerin bağımsız araştırma yapabilecek alan bilgisine, yeterliğine sahip olduğunun ve çalışma alanına katkı sağlayacak nitelikte bilimsel bilgi üretebildiğinin bir göstergesidir (Tavşancıl ve diğerleri, 2010). Ayrıca bilimsel araştırmalar ışığında ortaya konan lisansüstü tezler derlenmiş, incelenmiş, değerlendirilmiş, onaylanmış çalışmalar olmaları ve bilimsel olarak belirli konuya ışık tutmaları nedeniyle yürütüldükleri alana önemli birer katkı niteliğindedir. Dolayısıyla lisansüstü tezlerin bir disiplinin büyüyerek gelişim göstermesinde önemli bir rolü bulunmaktadır (Evrekli, İnel, Deniz ve Günay Balım, 2011).

Disiplinlerin gelişmesinde ve dinamizm kazanmasında tezler önemli görülmektedir. Tezler, geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış araştırmalar olmanın yanı sıra bilimsel bir juri önünde savunulma, benzer çalışmaları tekrarlama yerine belirli zamanlarda metodolojik ve tematik eğilimleri gösterme gibi özellikleri ile ilgili alanın gelişim seyrini bilimsel bir düzlemde ortaya koyabilmektedir. Dolayısıyla bir bilim alanını tanımlamanın en iyi yolu o alanda hazırlanmış tezleri incelemekle mümkün olabilmektedir. Diğer bir anlatımla bilimsel metodolojilerle tezlerde ulaşılan bulgu ve sonuçların alana yaptığı katkının yanı sıra alanın gelişim seyrine ışık tutması bakımından izlenen yollar ve ilgilenilen temaların neler olduğunun ortaya koyulması önemli görülmektedir.

Eğitim bilimleri alanında 1999 yılından itibaren sadece lisansüstü düzeyde eğitim veren eğitimde ölçme ve değerlendirme alanı, özgün çalışma konuları ile birlikte diğer eğitim bilim alanlarına teorik ve felsefi anlamda kaynaklık edebilmektedir. Bu anlamda eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında üretilen bilgi birikimi sadece tek bir alanı ilgilendirmemekte, doğrudan veya dolaylı olarak tüm eğitim paydaşlarını ilgilendirmektedir. Dolayısıyla eğitimde ölçme ve değerlendirme bilim alanında üretilmiş bilgi birikimini yansıtacak tezleri bir arada inceleyen bir çalışma gereksinimi doğmuştur. Bu gereklilik doğrultusunda araştırmada, Eğitimde ölçme ve değerlendirme lisansüstü programlarında tamamlanmış yüksek lisans tezlerin tematik ve metodolojik açıdan inceleyerek çalışmalardaki çeşitliliğin ve araştırmaların eğilimlerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Ulusal alan yazında lisansüstü tezlerin ve makalelerin bütününe ele alındığı ve bu çalışmaların içerik analizi ile incelendiği birçok araştırma mevcuttur. Yapılan çalışmalar incelendiğinde eğitim bilimleri (Arık ve Türkmen, 2009; Erdem, 2011; Fazlıoğulları, 2012; Göktaş ve diğ., 2012; Karadağ, 2009; Selçuk ve diğ., 2014; Tavşancıl v.d, 2010), eğitim programları (Hazır Bıkmaz, Aksoy, Tatar ve Atak Altinyüzük, 2013; Ozan ve Köse, 2014), eğitim teknolojileri (Alper ve Gülbahar, 2009; Göktaş ve diğ., 2012), eğitim yönetimi (Aydın, Erdağ ve Sarier, 2010; Aypay ve diğ., 2010; Turan, Karadağ, Bektaş ve Yalçın, 2014; Uysal 2013), sınıf öğretmenliği (Küçüköğlü ve Ozan, 2013; Özenç ve Özenç, 2013), ilköğretim (Ergun ve Çilingir, 2013), bilgisayar ve öğretim teknolojileri (Alkan, 2013), matematik eğitimi (Baki Karataş, Akkan ve Çakıroğlu, 2011; Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012; İlhan, 2011; Ulutaş ve Ubuz, 2008; Yaşar ve Papatğa 2015; Yücedağ, 2010), fen eğitimi (Sözbilir ve Kutu, 2008) ve okulöncesi eğitimi alanında (Yılmaz ve Altınkurt, 2012) ilgili çalışmalara rastlanmıştır.

Gerek sosyal bilimler gerekse diğer bilim alanlarındaki enstitülerde yapılan binlerce tez bulunmasına rağmen, bu tezlere üretilen bilginin etki değeri olarak kabul edilebilecek bir gösterge olan bilimsel atıf sayıları yeterli düzeyde değildir (Demir, 2008). Bu durum her bir alandaki bilimsel üretim süreçlerinde olduğu gibi, tezler yoluyla üretilen bilgilerin de bilimsel ölçütler açısından ele alınarak kontrol edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Karadağ, 2009).

Bir toplumun içinde bulunduğu dönemin getirdiği yeniliklere uyum sağlamaktan önce bu yeniliklerin gerisinde kalmama gereksinimi, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yapılmakta ve yapılacak olan bilimsel araştırma çabalarını güçlendirmektedir. Bilimsel araştırmalarla ortaya yeni bir ürün koyulması kadar ortaya koyulan ürünlerin niteliği de önem taşımaktadır. Bu bağlamda, insanlık tarihine eş bir tarihe sahip olan eğitim ve içerdiği disiplinlerle etkileşimli olarak atfedildiği biçimiyle eğitim bilimlerinin, bir araştırma alanı olarak benimsenmesinin ardından, bu alanda yapılan araştırmaların birçok açıdan incelenmesi ve niteliklerinin sorgulanması süreci boy göstermiştir (İlhan, 2011).

Farklı bilim dallarında yapılmış olan benzer çalışmalarda tezler üniversite, yıl, danışman unvanı gibi faktörler bakımından incelenmiş ya da sadece tezin bir bölümü

incelenmiştir. Bu çalışmada ise tezler yayınlandığı yıl, yürütüldüğü üniversite, danışmanın unvanı, konusu ya da alanı, araştırma modeli ya da türü, örnekleme yöntemi, çalışmanın yapıldığı grup ve örneklem sayısı, geçerlik ve güvenilirlik kanıtı, çalışmada kullanılan veri analiz yöntemi ve analizde kullanılan istatistiksel programlar açılarından incelenmiştir.

Çeşitli alanlarda yapılan lisansüstü çalışmaların incelenmesi üzerine çalışmalar mevcutken eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yüksek lisans tezlerinden ulusal tez merkezinde yayınlanan tezlerin tamamını inceleyen bir çalışmanın bulunmaması, yalnızca ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış doktora tezlerini metodolojik açıdan inceleyen bir bildiri çalışması (Ayva, Ceyhan ve Doğan, 2014) ile ölçme değerlendirmenin bir alt konusu olan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarını inceleyen araştırmaların (Acar Güvendir ve Özer Özkan, 2014; Boztunç Öztürk, Eroğlu ve Kelecioğlu, 2015; Çüm ve Koç, 2013; Tavşancıl, Güler ve Ayan, 2014; Worthington ve Whittaker, 2006) olması bu çalışmayı yapma ihtiyacı doğurmuştur. Bu ihtiyaç ve alandaki boşluktan hareketle bu çalışmanın amacı Türkiye’de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış yüksek lisans tezlerini tematik ve metodolojik açıdan incelemektir. Bu amaçla çalışma aşağıda belirtilen sorulara yanıt bulmaya dönük yürütülmüştür:

1. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında tamamlanmış yüksek lisans tezleri yayın yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Yüksek lisans tezleri yürütüldükleri üniversitelere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Yüksek lisans tezleri danışman unvanına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Yüksek lisans tezleri konu alanına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Yüksek lisans tezleri kullanılan anahtar kelimeler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Yüksek lisans tezleri yöntem bölümünde kullanılan araştırma yaklaşımına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Yüksek lisans tezleri çalışmaya dâhil edilen grubun belirlenme şekline göre (evren örneklem veya çalışma grubu) nasıl bir dağılım göstermektedir?
8. Yüksek lisans tezlerinin kullanılan örnekleme yöntemlerine ilişkin dağılımı nasıldır?

9. Yüksek lisans tezlerinde çalışmaya dâhil edilen grup unvana göre (öğrenci, öğretmen, diğer) nasıl bir dağılım göstermektedir?
10. Yüksek lisans tezlerinde sunulan geçerlik ve güvenilirlik yöntemleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
11. Yüksek lisans tezleri kullanılan veri toplama aracına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
12. Yüksek lisans tezlerinde veri analizinde kullanılan programlara ilişkin dağılım nasıldır?

1.3.Araştırmanın Önemi

Değişen ve gelişen eğitim sistemleri eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında da daha fazla araştırma yapmayı, sorgulamayı, daha fazla ilerlemeyi gerektirmiştir. Alanda yayımlanmış olan yüksek lisans tezlerini çeşitli açılardan incelemenin yapılacak diğer çalışmalar için mevcut durumu tanımlayıcı, eksiklik, farklılık ve çeşitlilikleri belirten bir yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tamamını inceleyen bir çalışma mevcut olmadığından ortaya çıkan istatistiksel sonuçların, çalışılan konu dağılımlarının, yıllar bazında ortaya çıkan değişimlerin, en çok kullanılan yöntemlerin, eksikliklerin bulunduğu noktaların belirtilmesinin vb. kayda değer birçok sonucun çalışmayı değerli kıldığına inanılmaktadır. Çalışmanın kuramsal boyutunda eğitimde ölçme ve değerlendirme alanına ilişkin sunulan bilgiler, önemli bir alanyazın çalışmasının bir arada sunulmuş özeti niteliğindedir. Bu çalışmanın bu alanla ilgilenen akademisyenlere, eğitimcilere, öğretmenlere ve lisans/lisansüstü öğrencilere alanda yapılmış çalışmalar, danışmanlar, üzerinde çalışılan konular, yıllar bazında eğilimler, kullanılmış teknikler, yaklaşımlar, yöntemler vb. birçok konuda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmanın, yeni çalışmalar yapmak isteyenler, alana yeni katılmış olanlar için birçok bilginin derlenip bir arada sunulduğu, birçok konuda istifade edilebilir bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

1.4.Sayıtlar

1. Türkiye’de 1989-2016 yılları arasında eğitimde ölçme ve değerlendirme anabilim dalında yapılan tüm yüksek lisans tezlerinin ilgili enstitülerce YÖK Ulusal Tez Merkezine ulaştırıldığı,

2. Tezlere ilişkin bilgilerin (anabilim dalı, danışman isimleri vb.) tez yazarları ya da ilgili enstitü görevlileri tarafından hatasız yapıldığı varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu araştırma YÖK Ulusal Tez Merkezine ait veri tabanında bulunan, ilgili yazar ya da enstitü tarafından sisteme giriş yapılan ve erişime açık olarak yayımlanan yüksek lisans tezleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

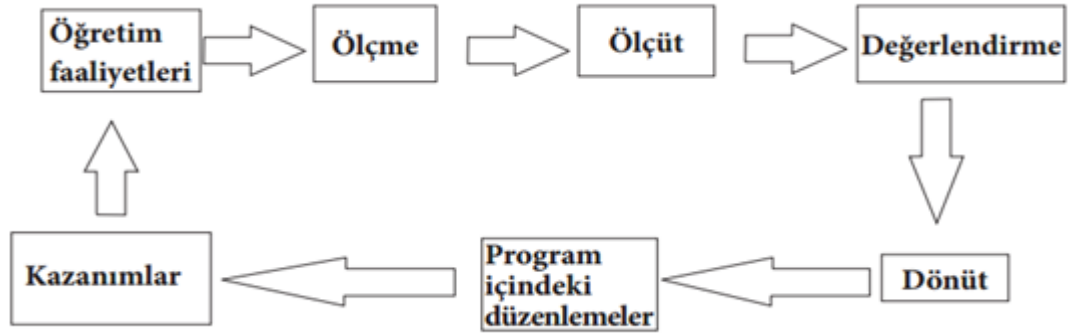
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak ele alınmıştır (Ertürk, 1979). Bu sistemin, diğer bütün sistemlerde olduğu gibi girdileri, çıktıları ve bunlar arasındaki etkileşimi ortaya koyan kontrol aşaması bulunmaktadır. Eğitimin kalitesi ve sistemin işleyip işlemediği ölçme ve değerlendirme aracılığıyla yapılmaktadır. Sistemin istendik hedeflere ulaşip ulaşmadığı belirlemenin araçlarından biri öğrenci başarılarının kontrol edilmesidir.

Ölçme, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir (Turgut, 1995, ss.3). Değerlendirme ise, bir ölçme sonucunu bir ölçütle karşılaştırılarak bir değer yargısına varmak demektir (Tekin, 2002, ss 28). Bilimde bir teori kurulurken önce önsel gözlemlere dayanılarak bir kuramsal yapı oluşturulur. Daha sonra gözlem ve deneylerle bu kuramsal yapıdaki ilişkiler kurulur, test edilir, bu ilişkilerin kurulup test edilmesinde ölçmeden yararlanır. Bir daldaki bilimsel çalışmalar ve bunların uygulamaya konulması, o bilim dalına özgü araç ve yöntemlerinin bulunmasıyla hızlanmıştır. Ölçme çeşitli bilim dalları için o kadar önemli hale gelmiştir ki o bilim dalına özgü ölçme araç ve yöntemleri geliştirilmiştir. Model kurma çalışmalarında da ölçmeden yararlanır. Ticarete ve günlük yaşamımızın hemen her safhasında ölçmeden yararlanırız. Bu nedenle ölçme bilimde ve günlük yaşamımızda önemli bir yer tutar (Baykul ve Turgut, 2010).

Şekil 1.1. Eğitim ve öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme sürecinin yerini

Eğitimde ölçme ve değerlendirme ise öğrenci ve sistem hakkında kararların alınmasında kullanılmaktadır. Bu amaçla, okul öğrenmelerinde değerlendirme çok sık kullanılır. Ayrıca değerlendirme; öğrencileri yönlendirme, seçme ve yerleştirme amaçlarıyla da kullanılır. Yönlendirme, eğitime alınan bireylerin ve eğitim alternatiflerinin özelliklerine göre yönelmelerine yardımcı olma; yerleştirme de, bir işe uygun personeli alma, öğrencileri, kendi (ilgi ve yeteneklerine) ve okuldaki eğitimin özelliklerine göre uygun olanları seçme ve yerleştirmede uygulamaya konulur (Baykul, 2012).

2.1.2. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanının Türkiye'deki Gelişimi

İnsanın var olduğu günden bugüne davranış kazandırma aracı olarak eğitimin ve uygulanan eğitimin amacına ulaşıp ulaşmadığı sorgulandığı söylenebilir. Dolayısıyla insanın olduğu her zaman ve yerde ölçme ve değerlendirme sürecinin varlığından bahsedilebilir. Günlük hayatın hemen her aşamasında yer alan ölçme ve değerlendirme sürecinin bir bilim dalı olarak varlığı yakın bir tarihe karşılık gelmektedir. Diğer bir anlatımla eğitimde ölçme ve değerlendirme alanındaki bilimsel çalışmaların Cumhuriyet Döneminde başladığı söylenebilir. Alan yazında yer alan birçok çalışma (Öner, 1994; Özgüven, 2014; Nartgün, 2006) Türkiye'de eğitimde ölçme değerlendirme çalışmalarının 1915 yılında Binet ve Simon tarafından geliştirilen zekâ testlerinin Türkçeye tercümesi ile başladığı belirtmektedir. Bir yandan bireysel diğer yandan kurumsal çalışmalar başlamış, üniversitelerde Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalları açılmış yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılmış ve bilim adamları yetiştirilmiştir (Baykul, 2011).

Eğitim Fakülteleri bünyesinde 1987 yılında, eğitimde ölçme ve değerlendirme anabilim dalları açılarak lisans düzeyinde eğitim başlatılmıştır (Baykul, 2008). YÖK'ün 1997 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında eğitimde ölçme

ve değerlendirme lisans programları kapatılmıştır. Yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitimlerini sürdürmüştür. İlgili tarihten itibaren eğitimde ölçme ve değerlendirme ana bilim dalı eğitim veya eğitim bilimleri fakültelerinde eğitim bilimleri bölümü bünyesinde faaliyet gösteren dört anabilim dalından biridir. Lisansüstü düzeyde eğitimler vermektedir. Anabilim dalının amacı ölçme ve değerlendirme alanı ile ilgili bilgi üretmek ve paylaşmak, bu yöndeki sorunlara çözüm önerileri getirmek, yeni ve kullanışlı bilgilerle donanmış kuşakların yetişmesine katkıda bulunmak ve bu doğrultuda nitelikli, çağdaş, yeniliklere açık, alanında uzmanlaşmış ölçme ve değerlendirme uzmanları ve akademisyenler yetiştirmek olarak ifade edilebilir.

2.1.3. Yüksek Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Lisansüstü Eğitim Veren Üniversiteler

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında ilk eğitim veren üniversite Hacettepe Üniversitesi'dir. Akademik alandaki çalışmalarında anılması gereken bir diğer kuruluş Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'dir. 1965 yılında kurulan Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bölümü 1997 yılında açılmış yüksek lisans ve doktora programlarına yer verilmiştir (Baykul, 2008). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanı'nda lisansüstü eğitim veren üniversitelere aşağıda yer verilmiştir:

Hacettepe Üniversitesi: Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme programlarından ilki Hacettepe Üniversitesi mezuniyet sonrası Eğitim Fakültesinde 1974-1975 öğretim yılında doktora programıyla başlatılmıştır. 1983 yılında Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı açılarak lisans programı başlatılmıştır ve 2001 yılına kadar devam ettirilmiştir. 2001 yılında lisans düzeyinde eğitim kapatılmıştır. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yüksek lisans ve doktora programları 2547 Sayılı Yasa ile kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı tarafından devam ettirilmektedir. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalı'nda yüksek lisans ve doktora düzeyinde okutulan derslerin çizelgesi Şekil 2.1'de verilmiştir.

Program Türü	Ders Adı
Doktora	Ölçmenin Psikolojik Temelleri
	Madde Tepki Kuramı Uygulamaları
	Tez Semineri
	Ölçme ve Değerlendirmede Güncel Sorunlar
	Ölçekleme Teknikleri
	Klasik Test Kuramı
	Araştırma Teknikleri
	Özel Konular (Her Öğretim Üyesi İçin)
	Doktora Yeterlik Sınavına Hazırlık Dersi (Her Öğretim Üyesi İçin)
	Eğitimde Ölçme Teknikleri
Tezli Yüksek Lisans	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme
	Eğitimde ve Psikolojide Uygulanan Sınavlar
	Bilgisayarda Ölçme Uygulamaları
	Eğitim İstatistiği
	Eğitimde Veri Analizi Yöntemleri
	Dönem Projesi (Her Öğretim Üyesi İçin)
	Proje
Tezsiz Yüksek Lisans	Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları
	Eğitimde Ölçme teknikleri
	Eğitimde ve Psikolojide Uygulanan Sınavlar
	Eğitim İstatistiği
	Sayısal Alanlarda Soru Hazırlama
	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Şekil 2. 1. Hacettepe Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

Ankara Üniversitesi: Ankara Üniversitesi bünyesinde Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme alanında ilk gelişme 1994 yılında Eğitim Bilimleri Fakültesinde Eğitim Bilimleri Bölümünde ‘Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı’nın açılmasıyla olmuştur. 2007 yılında Yükseköğretim Kurulunca ülkemizdeki eğitim alanında tüm lisans programlarıyla birlikte kapatılmış, 2009 yılında eğitimde ölçme ve değerlendirme bölümü olarak tekrar açılmıştır. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında yüksek lisans ve doktora düzeyinde okutulan derslerin çizelgesi Şekil 2.2’ de gösterilmiştir.

Program Türü	Ders Adı
Doktora	Psikolojik Ölçme Aracı Geliştirme-Uyarlama
	Madde-Tepki Kuramı
	Davranış Bilimlerinde İleri İstatistik
	Davranış Bilimlerinde İleri Araştırma
	Davranış Bilimlerinde İleri Araştırma
	Test ve Ölçek Geliştirme Sürecinde Madde Yapıları
	İleri Araştırma ve İstatistik Uygulamaları
	Personel Seçme ve Değerlendirme
	Seminerler (Her Öğretim Üyesi İçin)
	Uzmanlık Alan Dersleri (Her Öğretim Üyesi İçin)
Tezli Yüksek Lisans	Tipik Performansın Ölçülmesi
	Genel Yetenek Testlerinin Geliştirilmesi
	Üst Düzey Zihinsel Özelliklerin Ölçülmesi
	Tutum Ölçekleme Teknikleri
	Psikolojik Ölçmenin Temelleri
	Davranış Bilimlerinde Araştırma
	Davranış Bilimlerinde Araştırma (A Grubu)
	Davranış Bilimlerinde Araştırma (B Grubu)
	Davranış Bilimlerinde İstatistik (A Grubu)
	Davranış Bilimlerinde İstatistik (B Grubu)
	Davranış Bilimlerinde İstatistik (C Grubu)
	Araştırma ve İstatistik Uygulamaları
Seminerler (Her Öğretim Üyesi İçin)	
Uzmanlık Alan Dersleri (Her Öğretim Üyesi İçin)	

Şekil 2.2. Ankara Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi: Abant İzzet Baysal Üniversitesinde Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında sadece yüksek lisans programı vardır; bu program 2004 yılından itibaren Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü tarafından yürütülmektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalı'nda yüksek lisans düzeyinde okutulan derslerin çizelgesi Şekil 2.3' te sunulmuştur.

Program Türü	Ders Adı
Tezli Yüksek Lisans	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme
	Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri
	Eğitim İstatistiği I
	Bilişsel Özelliklerin Ölçülmesi
	Eğitim İstatistiği II
	Duyuşsal ve Psikomotor Özelliklerin Ölçülmesi
	Seçmeli
	Seminer
	Uzmanlık Alan Dersleri
	Tez Çalışması

Şekil 2.3. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

Mersin Üniversitesi: Mersin Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim programı bulunmaktadır. Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, BESYO ve Sağlık YO bünyesindeki lisans programlarını ölçme ve değerlendirme, istatistik, bilimsel araştırma teknikleri, test geliştirme ve ölçek geliştirme vb. dersleri ve Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı olarak eğitimde ölçme ve değerlendirme yüksek lisans ve doktora programlarındaki dersleri yürütmektedir. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalı'nda yüksek lisans düzeyinde okutulan derslerin çizelgesi Şekil 2.4.' te verilmiştir.

Program Türü	Ders Adı
	İstatistik –I
	Eğitim Psikolojisi
	Genel Matematik
	Program Geliştirme ve Uygulamaları
	İstatistik II
	Psikolojik Testler
	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Giriş
	Bilimsel Araştırma Yöntemleri
	Ölçme Teknikleri
	Ölçme Aracı Geliştirme
	İstatistiksel Programlama
	Bilimsel Araştırma Yöntemleri II
	Sınav Sistemleri
	Ölçme Aracı Geliştirme

Şekil 2.4. Mersin Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

Gazi Üniversitesi: Gazi Üniversitesinde Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme alanında yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim programı bulunmaktadır. Gazi

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalında yüksek lisans düzeyinde okutulan derslerin çizelgesi Şekil 2.5' te verilmiştir.

Program Türü	Ders Adı
Tezsiz Yüksek Lisans	Araştırma Yöntemleri
	Test Kuramları
	Eğitim İstatistiği
	Program Geliştirme ve Değerlendirme
	Bilgisayarda Ölçme Uygulamaları
	Test Geliştirme
	Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri-I
	Öğrenme Psikolojisi
	İleri Eğitim İstatistiği
	Proje Yönetimi
Tezli Yüksek Lisans	Ölçmede Seçme Konular
	İstatistiğe Giriş
	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Giriş
	Araştırma Yöntemlerine Giriş
	Öğrenme Psikolojisi
	Program Geliştirmeye Giriş
	Araştırma Yöntemleri-I
	Eğitim İstatistiği- I
	Test Kuramları –I
	Program Geliştirme ve Değerlendirme
Ölçek Geliştirme ve Uyarlama – I	
Eğitim İstatistiği-II	
Bilgisayarda Ölçme Uygulamaları	
Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri	
Test Geliştirme	
Tezli Yüksek Lisans	Araştırma Yöntemleri-2
	Psikometri

Doktora	Test Eşitleme Teknikleri
	Çok Değişkenli Analiz
	Üst Düzey Zihinsel Becerilerin Ölçülmesi
	Test Kuramları –II
	Yapısal Eşitleme Modeli: LISREL, AMOS ve EQS Uygulamaları
	Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları
	Nitel Araştırma Yöntemleri ve Bilgisayar Uygulamaları
	Personel Seçme ve Değerlendirme
	Program Değerlendirme

Şekil 2.5. Gazi Üniversitesi Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

Gaziantep Üniversitesi: Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı Eğitim Bilimleri Bölümü altında 13.03.2013 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Anabilim Dalı yüksek lisans düzeyinde eğitim vermektedir.

Program Türü Ders Adı

Yüksek Lisans	Nitel Araştırma Teknikleri
	Ölçek Geliştirme
	Eğitim Araştırmalarında Deneysel Desenler ve Varyans Analizi
	Bilgisayarda İstatistik Uygulamaları
	Sınıf İçi İzleme ve Değerlendirme
	Ölçme Teknikleri
	Başarı Testlerinin Geliştirilmesi
	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Giriş
	Bilim Felsefesi
	Temel İstatistik
	Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar
	Psikolojik Testler
	Araştırma Yöntemleri
	Eğitim İstatistiği
	Program Geliştirmenin Temelleri
	Öğrenme Kuramları

Eğitim Programlarında Değerlendirme

Şekil 2.6. Gaziantep Üniversitesi eğitimde ölçme ve değerlendirme bilim dalında okutulan dersler

2.1.4. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanındaki Öğretim Üyelerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

2015- 2016 Eğitim Öğretim yılında eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında görev yapmakta olan öğretim üyeleri ve öğretim görevlisi sayıları üniversiteler bazında aşağıda verilmiştir:

	Profesör	Doçent	Yardımcı Doçent	Araştırma görevlisi	Öğretim görevlisi	Okutman
Hacettepe Üniversitesi	2	4	2	27	1	-
Ankara Üniversitesi	3	1	4	22	-	-
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	1	3	2	-	-
Mersin Üniversitesi	-	1	3	5	-	-
Gaziantep Üniversitesi	-	-	2	-	-	-
Gazi Üniversitesi	1	5	2	-	23	2
Koceli Üniversitesi	1	-	2	-	-	-
Toplam	7	12	18	56	24	2

Şekil 2.7. Eğitimde ölçme ve değerlendirme ana bilim dallarının 2015-2016 öğretim yılındaki öğretim kadrosu

Şekil 2. 6. incelendiğinde en fazla öğretim üyesinin Hacettepe Üniversitesinde (n= 36) olduğu, bunu sırasıyla Gazi (n= 33) ve Ankara (n= 30) Üniversitesinin takip ettiği görülmektedir. İlgili anabilim dalının ilk kurulduğu üniversitelerden olan Hacettepe ve Ankara Üniversitesinin öğretim üyesinin çokluğunun yanı sıra yeni kurulmuş olmasına rağmen Gazi Üniversitesinin kadrosunun genişliği dikkat çekmektedir. Oldukça eski bir tarihe sahip olmasına rağmen eğitim bilimlerinin diğer alanlarına nazaran öğretim üyesi sayısının azlığı dikkat çekici bir diğer unsurdur.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bilimsel çalışmalar ülkelerin eğitim politikalarında önemli yer tutmaktadır. Araştırmacıların kendilerinden önce yapılmış bilimsel çalışmalarını inceleyerek kendi araştırmalarına yön vermeleri gerekmektedir. Çünkü bilim, aşamalı işleyen bir süreçtir ve bir bütündür. Yapılan her bilimsel yapı, bilim binasını inşa etmek için yerleştirilen bir taş işlevindedir ve dolayısıyla doğru yerleştirilmiş her taş bilimi daha ileriye götürmektedir. Bu nedenle alan yazında eğitim bilimleri ya da eğitimin farklı disiplinlerinde yürütülmüş birçok tez, makale ve proje çalışmalarına rastlanmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde, alan yazında yapılmış araştırmalar tez, makale ve bildiri çalışmaları başlıkları altında sunulmuştur.

2.2.1. Lisansüstü Tezleri Tematik ve/ya Metodolojik Açıdan İnceleyen Yüksek Lisans ve Doktora Tez Çalışmaları

Karadağ (2009) tarafından yapılan doktora çalışmasında eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezleri tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, durum çalışması modeli benimsenmiş ve iç içe geçmiş durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın kuramsal evreni Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın evreni Türkiye’de eğitim bilimleri alanında 2003–2007 yılları arasında yapılan 324 doktora tezinden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinin tematik açıdan tutum ve başarı temalarında yoğunlaştığı, metodolojik nitelik ve hatadan arınıklık açısından ise yeterli düzeyde bulunmadığı saptanmıştır.

Yücedağ’ın (2010) yaptığı çalışmada 2000–2009 yılları arasında Türkiye’de matematik eğitimi alanında yapılan araştırmaların incelenmesi ve son yıllarda matematik eğitimi araştırmalarının genel çerçevesini çizmek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini YÖK veri tabanındaki 390 lisansüstü tez ile Türkiye’deki Social Science Citation Index (SSCI)’ te taranan eğitim bilimleri dergilerinde yayınlanan 153 makale çalışması oluşturmaktadır. Çalışmada 390 lisansüstü tez ve 153 makale incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre çalışmaların çoğunluğunun araştırma başlıkları bazında; tezlerde öğretim yöntemleri, makalelerde duyuşsal boyut konularında yapıldığı görülmektedir. Matematik konuları bazında lisansüstü tezlerde geometri ve cebir, makalelerde ise cebir konuların daha fazla çalışıldığı görülmektedir.

İlhan (2011) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde matematik eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, tematik, metodolojik ve istatistiksel analiz teknikleri bazında dağılımları, ulusal ve uluslararası düzeydeki durumu ortaya konmuştur. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışılabilir evrenini (i) ulusal düzeyde yapılmış olan matematik eğitimi lisansüstü tezleri ve yine ulusal düzeyde faaliyet gösteren matematik eğitimi araştırmalarını yayınlayan hakemli akademik dergilerde yayınlanan makaleleri ile (ii) uluslararası düzeyde matematik eğitimi araştırmalarını yayınlayan hakemli akademik dergilerde yayınlanan makaleler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2005-2009 yılları arasında yayınlanmış olan 124 ulusal lisansüstü tezinden, 219 ulusal ve 356 uluslararası makaleden oluşmaktadır. Araştırmada veri analizi, içerik analizi türlerinden kategorisel analiz ve frekans analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, (i) tema bazında, uluslararası araştırmalarda bilişsel alana yönelim gözlenmiştir, ulusal araştırmalarda ise öğretim strateji, yöntem, teknikleri ve başarı konulu araştırmalar sürekliliğini korumakta iken sosyal araştırmaların sınırlılığı saptanmıştır. (ii) Araştırma yöntem ve metodolojileri bazında; ulusal araştırmalarda, deneysel araştırmalar, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinden oluşan örneklem grupları; uluslararası araştırmalarda ise literatür araştırmaları ile öğretmenler üzerindeki çalışmalar yoğunluk göstermektedir. (iii) İstatistiksel analiz teknikleri bazında: betimsel istatistikler, t-testi, ANOVA her iki grupta sık kullanılan teknikler olup uluslararası araştırmalarda bunların dışında, sürekli karşılaştırma, Kruskal Wallis-H, regresyon, söylem analizi ve çoklu regresyon daha çok tercih edilen tekniklerdir.

Fazlıoğulları (2012) tarafından yapılan çalışmada eğitim alanı ve özelde eğitim bilimlerinin, eğitimsel gerçekliğin araştırılması ve ortaya çıkartılması amacıyla, alanda hazırlanmış olan doktora tezlerini karakteristik olarak inceleyerek tezlerin sahip olduğu paradigmatik yaklaşımların, araştırma yöntemlerinin ve tematik eğilimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 1986-2007 yılları arasında hazırlanmış 1083 doktora tezi (648 eğitim bilimleri tezi; 435 öğretmen yetiştirme tezi) temel karakteristikleri (yıl, cinsiyet, bölüm vb.), benimsediği bilimsel araştırma paradigmaları, araştırma yöntemleri ve işlediği temaları yönünden içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İlgili araştırmalar ve doktora tezleri incelenerek bir veri toplama aracı (tez inceleme formu) geliştirilmiştir. Elde edilen veriler sıklıkları dağılımları, yıllara göre eğilimleri ve belirgin grupların betimlenebilmesi amacıyla kümeleme çözümlemesiyle incelenmiştir.

İncelemeler sonucunda eğitim araştırmacılarının hem danışman hem de araştırmacı olarak çoğunlukla erkek olduğu ve tezlerde benimsenen egemen paradigmanın pozitivizm (% 90,4) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca eleştirel paradigmatlı tezlerin çoğunlukla ODTÜ, Ankara Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitesinde hazırlandığı ve araştırma deseni olarak tarama ve test inceleme/geliştirme (ölçek geliştirme ve test madde analizi yapan tezler) gibi araştırma desenlerinin daha yüksek sayıda katılımcılarla yapıldığı, oluşturmacı-eleştirel paradigma ile deneysel ve durum çalışmasına dayalı araştırma desenlerinin ise daha az katılımcıyla yapıldığı bulunmuştur. Ayrıca tezlerde yer alan örneklem/katılımcı sayısında, yıllar itibariyle düzenli bir azalış eğilimi olduğu görülmüştür ve pozitivist paradigmanın daha yoğun benimsendiği çalışmalarda eğilime paralel olarak, tarama ve deneysel türdeki araştırma desenlerinin de yoğun tercih edildiği görülmüştür. Bunlara ek olarak tarama ve tarihsel türdeki araştırma desenlerinde, göreceli azalma varken; deneysel ve durum çalışması türündeki araştırma desenlerinde artış söz konusudur. Diğer yandan çoğunlukla ilköğretim ve yükseköğretim düzeyine yönelik tez yapıldığı görülmüştür. Konu alanı olarak ise en fazla başarıyı arttırmanın yolları, öğrenci ve öğretmenlerin çeşitli konulardaki tutumları, sorunları, davranışları, görüşleri vb. temaların işlendiği görülmüştür.

Uysal (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerini; araştırma konusu, araştırma yöntemi ve öneriler açısından incelemek ve genel eğilimleri belirlemektir. Araştırma kapsamında eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanında yapılan doktora tezleri içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Eğitim yönetimi alanında 2001-2013 yılları arasında yapılan 140 doktora tezi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. 107 tez ulaşılabilir durumda olduğundan örneklem alınmamış, ulaşılabilir durumdaki 107 tez araştırmanın örneklemine oluşturmuştur. Elde edilen bulgulara göre araştırmalarda çoğunlukla nicel araştırma yöntem ve tekniklerinin tercih edildiği görülmüştür. Ayrıca doktora tezlerinin tematik açıdan, eğitim politikaları, karşılaştırmalı eğitim yönetimi ve yönetim felsefesi ile ilgili konularda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Çalışmaların çoğunluğunun Ankara Üniversitesi’nde yapıldığı, en çok tezin 2008 yılında üretildiği bulgular arasındadır. Elde edilen sonuçlara göre doktora tezlerinde aynı konunun tekrarının sık yaşandığı, çoğunlukla nicel yöntemlerin özellikle de tarama modelinin tercih edildiği tespit edilmiştir.

2.2.2. Lisansüstü Tezleri Tematik ve/ya Metodolojik Açıdan İnceleyen Makale, Bildiri ve Proje Çalışmaları

Kabaca ve Erdoğan (2007) tarafından yapılan araştırmada fen bilimleri ve matematik eğitimi alanlarında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin istatistiksel hatalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında ilgili alanlardaki 129 tez çalışması çalışma grubuna dâhil edilmiştir. İncelenen tez çalışmalarındaki hatalar yedi farklı alt boyutta değerlendirilmiştir. Bu boyutlar; veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirlikleri ile ilgili hatalar, örneklem seçimi ile ilgili hatalar, betimsel istatistiklerin kullanımına yönelik hatalar, normal dağılım tespitine yönelik hatalar, parametrik ve parametrik olmayan testlerin kullanımı ile ilgili hatalar, ifade hataları ve biçimsel hatalardır. Araştırma sonucunda, birçok tez çalışmasında istatistiksel açıdan hatalı kullanımların olduğu gözlenmiştir. Tez çalışmalarının büyük çoğunluğunda bağımlı ve bağımsız grup t-testleri kullanılmıştır. Tez çalışmalarındaki istatistiksel analizlerin tezin amaçlarına uygunluğu incelendiğinde, 94 tezin (%72.8) amaçlarıyla uyumlu olduğu, diğerlerinin ise (%27.2) uyumsuz olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında incelenen tezlerin büyük çoğunluğunda (N=90, %69.7) örneklem seçimi ile ilgili hatalar yapıldığı belirlenmiştir. Deneysel çalışmaların tamamına yakınında evren-örneklem ikilisi kullanılmış ve yanlış genellemelere gidilmiştir. İncelenen 129 tezden hiçbirisinde faktör analizi gibi yapı geçerliğini test eden geçerlik analizlerine ve kriter geçerliğine rastlanmamıştır.

Ulutaş ve Ubuz (2008) tarafından, matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler konulu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Dergisi, Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi, İlköğretim Online ve Eğitim ve Bilim Dergisi'nde 2000-2006 yılları arasında yayımlanan bir dizi içerik analizi makaleleri üzerinde yürütülmüştür. Araştırma kapsamında toplam 129 makale incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; çalışmaların çoğu ilköğretim öğrencileri veya öğretmen adayları ile yapılmıştır. Ayrıca çalışmaların çoğu testlerin ve anketlerin çoğunlukla kullanıldığı nicel ve deneysel araştırmalardır. Bir başka bulgu ise çalışmaların çoğunun sayılar ve geometri konularında yapılmış olmasıdır. Bilişsel ve duyuşsal araştırma konuları en sık incelenen temalardır. Çalışmaların büyük çoğunluğunun İç Anadolu Bölgesi'ndeki öğretim üyeleri tarafından yapılan çalışmalar olması da araştırmanın bulguları arasındadır.

Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından yapılan araştırmanın amacı fen eğitimi araştırmalarında kullanılan veri analiz süreçleri, incelenen konular, araştırma metotları

ve dizaynının ne tür bir eğilimde olduğunu belirlemektir. Türkiye’ de 413 belge, 28 farklı dergiden veri toplanmıştır. Her bir araştırma çalışılan konu bağlamında içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda görülmüştür ki; fen eğitimi araştırmaları yeni olmasına rağmen eğitim araştırmacılarının büyük dikkatini toplamış, yapılan araştırma sayısı 2005’te zirve yapmış, 2006 ve 2007’de düşmeye başlamıştır. Uluslararası çalışmalara benzer olmasına rağmen sıkça çalışılan konular ve araştırma metotları bakımından farklılıklar vardır. Diğer yandan bu çalışma bulgusunda da nicel yöntemin baskın olduğu görülmüştür.

Arık ve Türkmen (2009) yapmış oldukları araştırmada Türkiye’deki SSCI’ da taranan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda SSCI’ da taranan beş dergideki 2008 yılında yayınlanan 102 makale incelenmiştir. İçerik analizi ile gerçekleştirilen çalışma sonuçlarına göre söz konusu dergilerde en fazla eğitim teknolojisi alanında makale yayınlandığı bunu ise rehberlik ve psikolojik danışma ve fen bilimleri eğitimi alanlarının izlediği görülmektedir. Ayrıca nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan betimsel araştırmaların ağırlıkta olduğu, buna karşın fakat nitel ve deneysel araştırmaların sayısının ise az olduğu gözlenmiştir. Çalışmalarda evrenden örneklem belirleme yöntemlerinin çok fazla tercih edilmediği, tercih edilenlerde ise örneklem alma yöntemlerinin açıklanmadığı, daha çok çalışma grubu üzerinden araştırmaların gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmalarda yüzde ve frekansların yanı sıra ağırlıklı olarak t-testi ve ANOVA tekniklerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Alper ve Gülbahar (2009) tarafından yapılan çalışmada TOJET (Turkish Online Journal of Educational Technology) dergisinde eğitim teknolojileri alanında yayınlanan makalelerin eğilimlerini ve konularını ortaya çıkarmak amacıyla 2003-2007 yılları arasında yayınlanan makaleleri incelemek amaçlanmıştır. Makalelerde belirli amaçlarını ortaya çıkarmak için; 1) araştırmanın altında yatan teoriler ve metodolojiler, 2) en fazla işlenen ve en az işlenen konular, 3) araştırmayı şekillendiren tasarım tipleri, 4) seçim konuları, boyutları ve örnek düzeyleri 5) yazarların sayısı, veri toplama metodu, referanslar ve değişkenler gibi diğer bazı konular incelenmiştir. Detaylı doküman analizinden sonra makaleler dikkatlice incelenmiş ve seçilmiş kriterlere göre kategorize edilmiştir. Sonrasında analiz edilen verilerin bir kısmı sayısal değerlere dönüştürülmüş ve grafiklerle gösterilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; eğitim teknolojileri alanındaki çalışmaların kalitesini arttırmak amacıyla araştırmaların teorik

bir temeli olmalıdır, araştırmalarda karma yöntem (nicel ve nitel) birbirini tamamlayacak şekilde kullanılmalıdır. Yeni konular araştırılmalıdır, disiplinler arası konular incelenmelidir örneklem seçiminde veri toplamada, araştırma tasarımımda çeşitlilik olmalıdır.

Aypay vd.(2010) tarafından yapılan çalışmaya göre; dergilerde yayınlanan makalelerin eğilimlerini araştırmak alandaki değişikliklerle ilgili önemli bilgiler sağlar. Bu çalışmanın amacı alana genel bir bakış açısı sağlamaktır. Bu amaçla Eğitim Yönetimi alanının 13 eğitim yönetimi dergisinde 1999-2007 yıllarında yayınlanan makalelerden rastgele seçilen 449 tanesi doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, yazarlık desenleri, metodolojileri, konular ve alt konular başlıkları altında sunulmuştur. Sonuçlar ve öneriler kısmında ise nitel araştırmalarda artış, liderlik ve metodolojik zayıflıklar ele alınmış ve araştırma metodolojik eğitimlerin yanı sıra yapısal konularda daha fazla çalışma tavsiye edilmiştir.

Tavşancıl vd. (2010) tarafından yapılan proje çalışmasında Türkiye’de devlet üniversiteleri bünyesinde yer alan eğitim bilimleri enstitülerinde (Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi) 2000-2008 tarihleri arasında tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine uygunluğu açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesinin yapıldığı bu nitel türdeki araştırmada bir tezde bulunması gereken “Giriş”, “Yöntem”, “Bulgular ve Yorumlar”, “Sonuç ve Öneriler” ana bölüm başlıkları altındaki alt bölümlerin içeriğinin bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine uygunluğunun içerik açısından incelenmiştir. Lisansüstü tezlerin incelemesi betimsel ve kategorik içerik çözümlemesi ile yapılmıştır. İnceleme sonucuna göre lisansüstü tez çalışmalarının her iki düzeyde de benzer konular üzerinde yoğunlaştığı, tezlerin başlıklarının araştırmanın içeriğini yansıtmaması ile ilgili olarak ihmal edilenlerin başında araştırmada ele alınan değişken/lerin yazılmasının geldiği belirlenmiştir. Araştırmalarda çoğunlukla nicel ve tarama modelinde araştırma yapıldığı, verilerin, evrenden olasılığa dayalı olmayan örnekleme yolu ile oluşturulan çalışma grubu/denekler/katılımcılar üzerinden toplandığı ve araştırmacıların evrenden olasılığa dayalı bir örneklem seçtikleri durumda seçme sürecine (özellikle örneklem büyüklüğünün belirlenmesine) ilişkin yeterli bilgi sunmadıkları belirlenmiştir. Hem yüksek lisans tezlerinde hem de doktora tezlerinde en sık kullanılan tekniklerin t-testi,

ANOVA ve korelasyon teknikleri olduğu ve sayıtlarının denenmesinin çoğunlukla ihmal edildiği saptanmıştır.

Aydın vd.(2010) tarafından yapılan araştırmaya göre son yıllarda Eğitim Yönetimi alanında yayınlanan makale ve tezlerin sayısı artmaktadır. Makaleleri başka ülkelerden makalelerle karşılaştırmanın, uygulamanın temelinde bir sonuca ulaşmanın Eğitim Yönetimi Alanına katkıda bulunabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Eğitim Yönetimi Alanında araştırma konusu olarak seçilmiş problemleri tanımlamaktır. Bu bağlamda temel akademik dergilerde yayınlanmış makaleler, gelişmiş İngilizce konuşan dört OECD ülkesi, Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya; Türkiye’de olanlar kendi konularını, metodolojilerini, ulaşılmış sonuçlarını karşılaştırmak üzere incelenmiştir. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi uygulanmıştır. Tanımlayıcı çalışmadaki veriler Türkiye’de 2004-2008 yılları arasında dergilerde yayınlanan dergilerin web sitelerinden alınmıştır. Araştırmanın örneklemi 154 Türkçe çevrimiçi makale ve 610 yabancı makaleden oluşmaktadır. Bu makaleler çalışmanın kendi konusu içerisinde analiz edilmiş, seçtikleri metodolojik yaklaşım, her bir konu düzeyi, metodoloji ve sonuçlar açısından karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre; gelişmiş ülkeler araştırma konusu seçiminde nispeten geniş bir perspektif sunarken Türkiye’de de benzer araştırma konuları aynı yöntemle incelenmiştir. Başka bir bulgu ise nitel araştırma yöntemleri yurtdışında en sık kullanılan yöntemken, aksine Türkiye’de nicel araştırma yöntemlerinin en sık kullanılan yöntem olduğudur.

Baki vd. (2011) yapmış oldukları araştırmada matematik eğitiminde Türkiye’de tamamlanan yüksek lisans ve doktora çalışmalarındaki eğilimleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla da YÖK ulusal tez merkezi ve üniversitelerin kütüphaneleri taranarak toplam 284 yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiştir. Doküman inceleme yönteminin kullanıldığı araştırmada, araştırma problemi matematik öğretimi olan oldukça fazla sayıda teze ulaşılmıştır. Matematik eğitimde araştırmacıların araştırma tasarımı olarak en çok deneysel tasarımı seçmişlerdir ve veri toplama aracı olarak en fazla anket ve başarı testlerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmacıların örneklem türü olarak da ortaokul öğrencilerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Erdem (2011) tarafından yapılan araştırmada, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yayımlanan süreli yayınlardaki makalelerde yapılan araştırma türünü, araştırma

modelini, örnekleme alma tekniklerini veri toplama araçlarını ve veri çözümlemede kullanılan istatistiksel tekniklerin neler olduğunu ortaya koymak amaçlamıştır. 2005-2006 yılları arasında Türkiye’de eğitim alanında yayınlanmış olan ve ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) tarafından dizinlenen bütün hakemli dergiler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ulusal indeks dergilerin listesinden tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örnekleme dâhilinde olan 314 makale araştırma kapsamında incelenmiştir. Betimsel analiz tekniğiyle incelenen verilerin çoğunluğunun (%56) betimsel araştırma türünde olduğu ve olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniklerinin %55 düzeyinde kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca veri çözümleme tekniklerinden betimsel analizlerin, t-testi ve ANOVA’ nın %58 düzeyinde kullanıldığı bulgular arasındadır.

Çiltaş vd. (2012) yaptıkları çalışmada Türk araştırmacılar tarafından matematik eğitimi alanında yayınlanan makalelere ait bir içerik analizinin yapılması amaçlamışlardır. Bu amaçla, 1987–2009 yılları arasında ulaşılabilen kaynaklardan, 27’si ulusal, 5’i Web of Science SSCI indeksinde bulunan uluslararası toplam 32 farklı dergide matematik eğitimi alanında yayınlanan toplam 359 makale incelenmiştir. Araştırmanın verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda matematik eğitimi araştırmalarında 2002 yılından itibaren büyük bir artışın olduğu, nicel araştırmaların daha çok tercih edildiği, araştırma konusu olarak öğrenme çalışmalarının ön planda olduğu, çalışmalarda tek veri toplama aracının daha çok kullanıldığı ve veri analiz yöntemi olarak yüzde ve frekans tablolarının kullanımının ön plana çıktığı belirlenmiştir.

Göktaş vd. (2012a) tarafından yapılan çalışmada SSCI ve ULAKBİM veri tabanları tarafından dizinlenen ve Türkiye’deki eğitim dergilerinde 2005-2009 yıllarında yayımlanan eğitim araştırmalarının araştırma türü, araştırma yöntemi, çalışılan konu alanları, çalışmada kullanılan veri toplama araçları, örnekleme yöntemleri ve veri analiz yöntemleri açılarından eğilimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında örnekleme yöntemiyle seçilen 2115 makale eğitim bilimleri yayın sınıflama formu kullanılarak içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma bulguları yüzde ve frekans tabloları ve grafiklerle ortaya konmuştur. Araştırma bulgularına göre makale türü açısından betimsel çalışmaların ağırlıklı tercih edildiği; eğitim teknolojileri, fen bilimleri eğitimi, psikolojik danışma ve rehberlik ile matematik eğitiminin en çok yayın yapılan konu alanları olduğu tespit edilmiştir. En çok kullanılan

araştırma yönteminin nicel araştırma yöntemi olduğu belirlenirken veri toplama aracı boyutunda anket ve ilgi, tutum, yetenek, kişilik testlerinin sıklıkla kullanılan araçlar olduğu; veri analiz yöntemleri arasında da betimsel veri analizinin çok kullanıldığı ortaya konmuştur. Bu çalışmada ayrıca araştırmacıların kaç tane veri analiz yöntemi kullandığı tespit edilmiş ve çalışmaların çoğunda (%49,1) tek veri analiz yöntemi kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışılan örneklem grubu olarak lisans öğrencileri ve öğretmenlerin çok tercih edildiği, örnekleme yöntemi olarak kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminin daha çok kullanıldığı, örneklem büyüklüğü olarak 31-100 ile 101-300 kişi arasında değişen grupların daha çok tercih edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar veri tabanları (SSCI ve ULAKBİM) açısından da karşılaştırılmıştır ve bu karşılaştırma sonucunda veri tabanındaki yayınlar arasında incelenen özellikler açısından önemli farkların görülmediği saptanmıştır.

Göktaş vd. (2012b) tarafından yapılan çalışmada SSCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan Türkiye adresli eğitim teknolojileri araştırmalarının; yöntemsel boyutlarını incelemeyi ve genel eğilimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda 2010 yılı SSCI kapsamındaki 32 uluslararası dergide 2000-2009 yılları arasında eğitim teknolojileri alanında yayınlanmış Türkiye adresli 460 makale, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Veriler, eğitim teknolojileri yayın sınıflama formu kullanılarak toplanmıştır ve betimsel istatistikî yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Eğitim teknolojileri alanlarında konu eğilimleri, eğitim teknolojileri araştırmalarının yöntemsel eğilimleri, eğitim teknolojileri araştırmalarının konulara göre araştırma deseni eğilimleri, eğitim teknolojileri alanında veri toplama aracı eğilimleri, araştırmaların örneklem seçimi ve araştırmaların veri analiz yöntemi eğilimleri üzerinde çalışılan başlıklardır. Araştırma sonuçlarına göre makalelerde en çok öğretim ortamları ve teknoloji konuları çalışılmıştır. Araştırma yöntemi olarak daha çok nicel araştırma yöntemi, araştırma deseni olarak da tarama modeline daha çok yer verilmiştir. Veri toplama aracı olarak çoğunlukla anket tercih edilirken örnekleme yöntemlerinden amaca uygun örneklem seçim şekli tercih edilmiştir. Veri analiz yöntemi olarak da betimsel analizler daha çok tercih edilmiştir. Elde edilen sonuçların gelecek çalışmalara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alkan (2013) tarafından yapılan çalışmada Türkiye’de bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalında tamamlanmış olan doktora tezleri incelenmiştir. Tez evrenini YÖK Ulusal Tez Merkezi aracılığı ile ulaşılan evreni 77 doktora tezi

oluşturmaktadır, örneklem olarak evrenin tamamı alınmıştır. Bu tezler tarama yöntemi ile yapılaş yıllarına, üniversitelere, danışmanların akademik unvanına, çalışma grubuna, hangi araştırma yönteminin kullanıldığına göre gruplandırılarak incelenmiştir. Tez incelemede araştırmacı tarafından geliştirilen tez inceleme formu kullanılırken verilerin çözümlenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzdelik dağılımlarla ifade edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre 2003-2012 yılları arasında 77 doktora tezinin yapıldığı, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalında en çok tez çalışmasının yapıldığı üniversitelerin ODTÜ ve Anadolu Üniversitesinin olduğu, tez danışmanlığını en çok profesörler tarafından yapıldığı, on beş çalışmanın çift danışmanlı olduğu, çalışma grubu olarak üniversite öğrencilerinin seçildiği, çalışmaların ağırlıklı olarak ağırlıklı karma yöntem araştırması deseninde olduğu görülmüştür.

Çüm ve Koç (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, TÜBİTAK Ulakbim Ulusal Veri Tabanları' na indeksli psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde 2005-2013 yılları arasında yayımlanmış olan ölçek geliştirme çalışmalarını, ölçek geliştirme adımları ve ilkeleri bakımından; uyarlama çalışmalarını ise ölçek uyarlama adımları ve ilkeleri bakımından incelemektir. Araştırma doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. TÜBİTAK Ulakbim Ulusal Veri Tabanları' nda psikoloji ve eğitim bilimleri kategorilerinde yer alan dergilerde 2005-2013 yılları arasında yayımlanmış ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları içerisinden tabakalı seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiş 50 makale araştırma örneklemini oluşturmaktadır. Bu makalelerden 29'u ölçek geliştirme, 21'i ise ölçek uyarlama çalışmasıdır. Araştırma kapsamında oluşturulan inceleme formları ile araştırmanın verileri toplanmıştır. Verilerin analizi boyutunda elde edilen veriler üzerinden yüzde ve frekans hesaplaması yapılmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen ölçek geliştirme çalışmalarında ortalama % 67 oranında ölçek geliştirme adımlarına uygun bilgilerin rapor edildiği, % 40.19 oranında ise ölçek geliştirme ilkelerine uygun bilgilerin rapor edildiği belirlenmiştir. Yine analiz sonuçları ölçek uyarlama çalışmalarında, ortalama % 45.58 oranında ölçek uyarlama adımlarına uygun bilgilerin rapor edildiği, % 26.79 oranında ise ölçek uyarlama ilkelerine uygun bilgilerin rapor edildiğini göstermektedir.

Hazır Bıkmaz vd. (2013) tarafından yapılan araştırmada Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) alanındaki doktora tezlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Türkiye'de 2009 yılına kadar EPÖ alanında yapılmış olan

358 doktora tezi incelenmiştir. Araştırmada içerik analizi tekniği kullanılmış ve doktora tezleri konu, tezin yapıldığı üniversite, desen vb. gibi birçok değişkene göre analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, EPÖ alanında yapılan doktora tezlerinin ağırlıklı olarak öğretme-öğrenme yaklaşım, yöntem ve tekniklerinin etkisini konu aldığı, daha sonra bunu öğretmen eğitimi program ve uygulamaları ile örgün eğitim programlarının etkililiği/değerlendirilmesi konulu tezlerin takip ettiği belirlenmiştir. Son yıllarda EPÖ alanında yapılan doktora tezi sayısında önemli bir artış olduğu bulunmuştur. Ayrıca, tezlerde deneysel ve betimsel araştırma desenlerinin birbirine yakın oranlarda tercih edildiği ve karma yöntem kullanımında son yıllarda büyük oranda artış olduğu belirlenmiştir.

Küçükoğlu ve Ozan(2013) tarafından yapılan bir araştırmada Türkiye`de 2008-2012 yılları arasında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek lisansüstü araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda, tezler yayınlandığı yıl, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri ve konu alanları açısından değerlendirilmiştir. Tezler betimsel yaklaşım çerçevesinde doküman incelemesi yapılarak incelenmiş ve her bir tez “Tez Sınıflama Formu” kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmada YÖK Ulusal Tez Veri Tabanında yer alan ve tam metin olarak ulaşılabilen sınıf öğretmenliği bilim ya da ana bilim dalındaki tezler çalışma kapsamına alınmış olup, çalışma 2008-2012 yılları ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre tezlerin çoğunluğunun nicel çalışmalar olduğu, betimsel tarama türünde olduğu, tezlerde çoğunlukla anket ya da likert tipi ölçeklerin kullanıldığı, öğretmenler ve ilköğretim 1-5 öğrencileriyle çalışıldığı ve t-testi ve varyans analizi istatistiklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca incelenen tezlerin sırasıyla en çok eğitim programları ve öğretim, Türkçe eğitimi ve hayat bilgisi ve sosyal bilgiler eğitimi alanlarında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özenç ve Özenç (2013) yaptıkları çalışmada 2010-2011 yılları arasında Türkiye`de sınıf öğretmenleri üzerine yapılan lisansüstü eğitim tezlerini yöntem bölümü açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre en fazla tezin 2010 yılında yapıldığı, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin doktora düzeyinden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca tezlerin daha çok nicel araştırma yaklaşımında tasarlandığı, örneklem sayısının daha çok 101-200 arasında yer aldığı, veri toplama

aracı olarak en çok anketin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte veri analizinde en fazla kullanılan istatistik tekniklerinin frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve tek yönlü varyans analizinin olduğu dolayısıyla betimsel istatistik ve parametrik tekniklerin daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Verilerin değerlendirilmesinde istatistik paket programı olarak en çok SPSS kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Boztunç Öztürk, Eroğlu ve Kelecioğlu (2014) tarafından yapılan araştırmada eğitim alanında yapılmış ölçek uyarlama makalelerinin belirli ölçütler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 2005-2014 yılları arasında SSCI ve/veya ULAKBİM’ de indekslenen 10 dergide yayınlanmış toplam 108 makale incelenmiştir. Makaleler araştırmacı tarafından geliştirilen “Ölçek Uyarlama Süreci Kontrol Formu” ile incelenmiştir. Araştırma sonuçlarından biri ölçek uyarlama çalışmalarında ölçme aracının amacının belirtildiği ve ölçülen yapının kuramsal temellerinin tanıtılmış olmasıdır. Bir diğer sonuç ise dilsel eşdeğerlik çalışmalarında genellikle geri çeviri yöntemi tercih edilirken, çevrilen hedef form genellikle sadece hedef gruba uygulanmıştır. Yapı geçerliğinin belirlenmesinde araştırmacıların açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin beraber kullanıldığı, ölçüt geçerliğinin ise genellikle incelenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Uyarlanan ölçeklerin güvenilirliğinde sıklıkla iç tutarlılık yöntemi tercih edilmiştir. İncelenen çalışmaların bulguların ise yapı geçerliğinin genellikle orijinal ölçek ile benzerlik gösterdiği, ölçekten madde çıkarıldığı durumlarda yerine yeni maddelerin önerilmediği görülmüştür.

Ozan ve Köse (2014) yaptıkları araştırmada Türkiye’de 2007-2011 yılları arasında EPÖ alanında yayınlanmış makalelerin inceleyerek alandaki araştırma eğilimlerinin belirlenmeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla makaleler yayınlandığı yıl, yazar sayısı, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri, konu alanları ve konuları kriterlerinde incelenmiştir. Makaleler betimsel yaklaşım çerçevesinde doküman incelemesi metoduyla incelenmiş ve her bir makale “Makale Sınıflama Formu” kullanılarak betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmada ULAKBİM Ulusal Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanında taranan ve EPÖ alanında yayın yapan 24 dergi analiz kapsamına alınmıştır, ancak çalışma 2007-2011 yılları ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre makalelerin büyük çoğunluğunun tek ya da iki yazarlı olduğu, birçok çalışmanın nicel çalışma olduğu, betimsel tarama türündeki çalışmaların yoğun olduğu, makalelerde veri toplama aracı olarak genellikle anket ya da

likert tipi ölçeklerin kullanıldığı, örneklem türü olarak lisans öğrencilerinin daha fazla tercih edildiği ve t-testi ve varyans analizi veri analiz tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca yayınlanan makalelerin yarısından fazlasında konu alanı olarak öğrenci-öğretmen özellikleri, öğretmen yetiştirme ve program değerlendirme, öğrenme, öğretme ve öğrenci-öğretmen özellikleri gibi alanlar tercih edilmiştir.

Selçuk vd. (2014) tarafından yapılan araştırmada amaç TED Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan makalelerin içerik analizini yaparak dergide yayınlanan makalelerin genel eğilimlerini belirlemektir. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi ile yayın yılı 2007 yılı ile 2013 yılları arasında olan toplam 492 makale seçilerek analiz edilmiştir. Belirlenen makalelerin analizi için “Yayın Sınıflama Formu” kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemiyle, makalenin kimliği hakkında tanımlayıcı bilgi, disiplin alanı, makalenin konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme, veri analiz yöntemleri ve çalışmanın tartışma ve öneriler boyutlarını kapsayacak şekilde incelenmiştir. Elde edilen veriler yüzde ve frekansa dönüştürülerek, tablo ve grafiklerle de verilerin gösterimi desteklenmiştir. Elde edilen verilere dayalı olarak en fazla yayının Hacettepe, Ankara ve Gazi Üniversitesinde yapıldığı ve çalışmaların en fazla eğitim programları ve öğretimi, eğitim yönetimi, matematik eğitimi ve fen bilimleri eğitimi alanlarında yürütüldüğü tespit edilmiştir. Nicel çalışmaların ve betimsel tarama çalışmalarının çoğunlukla yapıldığı ve daha çok tutum, algı ve kişilik testlerinin veri toplama aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğrenci örnekleminde lisans düzeyi öğrencilerinin ağırlıkta olduğu ve örneklem büyüklüklerinin 301-1000 kişilik örneklem aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Verilerin analizinde daha çok betimsel analizlerin yapıldığı ve ANOVA ve t-testi analizlerinin çalışmalarda yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Turan vd. (2014) yapmış oldukları araştırmada, Türkiye’de eğitim yönetimi alanının önemli yayın organlarından bir olan Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi’nde 2003–2013 yıllarında yayınlanmış makaleleri tematik, metodolojik ve istatistikî çözümlene teknikleri açısından analiz ederek durum değerlendirmesi yapmayı amaçlamışlardır. Çalışma metodolojik değerlendirme çalışmasıdır ve 266 makale üzerinde yürütülmüştür. Veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır, frekans ve kategorik analiz veri çözümlene yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmaların tematik dağılımlarına ilişkin detaylıca analiz yapılmıştır ve yayımlanan makalelerde ele alınan temaların kısmen dar kapsamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında

incelenen 266 makalede toplam 247 temanın ele alındığı tespit edilmiştir ve bu 247 tema içerisinde; liderlik, tutum, örgüt kültürü, denetim, yükseköğretim, öğrenme stilleri ve tükenmişlik temaları çalışılma yüzdesi en yüksek olan temalardır. Ayrıca araştırma kapsamında incelenen makalelerde örneklem büyüklüklerinin genellikle 1 ile 200 birim arasında değiştiği ve örneklem büyüklüğü ortalamasının da 308 birim olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonrasında araştırma kapsamında incelenen makalelerde toplam sekiz farklı örnekleme tekniğinin kullanıldığı ve bunlar arasında tesadüfi örnekleme tekniğinin en fazla tercih edilen teknik olduğu saptanmıştır. Araştırma modeli olarak daha çok tarama modelinin kullanıldığı ve istatistiksel veri çözümleme işlemlerinde t-testi ve ANOVA analizleri kullanımına ağırlık verildiği çalışmanın bulguları arasındadır.

Acar Güvendir ve Özer Özkan (2015) yapmış oldukları araştırmada 2006-2014 yılları arasında Türkiye’de ölçek geliştirme ve uyarlama konularında yayımlanmış makalelerdeki ölçek geliştirme ve uyarlama sürecinde kullanılan aşamaları belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmacılar makaleleri içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Araştırmanın evrenini, SSCI dizininde yer alan Türkiye’de eğitim alanında yayımlanan dergiler oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemini kullanılarak SSCI dizininde Türkiye’de eğitim alanında yayımlanan üç dergiden (Eğitim ve Bilim Dergisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi) 2006-2014 yılları arasında çevrim içi olarak tam metinlerine erişilebilen ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makaleler seçilmiştir. Ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makalelerin süreçte izledikleri adımlar çalışma kapsamında incelenmiş ve bu makalelerin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konmuştur. Elde edilen bulgulara göre makalelerde ölçek geliştirme ve uyarlama aşamalarının tümünde iç tutarlılık, güvenirlik belirleme yöntemlerinden Cronbach Alpha güvenirlik belirleme yöntemi kullanılmıştır. Ancak çok az sayıda ölçek geliştirme çalışmasında ölçeğin uygulama yönergesi hazırlanmıştır. Makalelerde ölçek uyarlama aşamalarında ise çoğunlukla çeviri için her iki dile hâkim iki veya daha fazla çevirmenden yararlanılmıştır. Ancak makalelerin hiçbirinde ölçeğin uygulama yönergesi uyarlanmamıştır. Ayrıca çok az makalede iki eş değer yarı güvenirliği kullanılmış ve yine çok az makalede ölçek ile ilgili uzman görüşü alınmıştır. Bulgulardan hareketle makalelerin tümünde dikkate alınan ölçek geliştirme ve uyarlama aşamalarında bir birlikteliğin olmadığı, sadece birkaç aşamada benzer yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir.

Ayva, Ceyhan ve Doğan (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı Türkiye’de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış olan doktora tezlerinin yöntem bölümünün (araştırmanın türü, evren örnekleme, veri toplama aracı, verilerin analizi) incelenmesidir. Araştırma doküman incelemesi metoduyla yürütülmüş nitel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan doktora tezleri oluşturmaktadır. Örnekleme ise kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen YÖK Ulusal Tez Merkezinin internet sitesinde erişim engeli bulunmayan Türkiye’de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış 47 adet doktora tezinden oluşmaktadır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Tez İnceleme Formu’ ile toplanmıştır. Tezleri kodlayan puanlayıcılar arası güvenilirliği belirlemek amacıyla rastgele seçilen altı tez her araştırmacı tarafından forma göre ayrı ayrı puanlanmış ve uzlaşma katsayısı hesaplanmıştır (89). Bulgulara göre tezlerin % 44’ünde araştırma türünün belirtildiği tespit edilmiştir. Bunlardan % 28.82’si “temel”, % 25.42’si “betimsel”, % 10.16’sı “tarama”, % 6.80’ i ilişkisel tarama, % 5.10’u “kuramsal” araştırma modelindedir. Çalışmalarda evrenin tanıtılması durumuna ilişkin dağılıma baktığımızda çalışmaların % 27.66’sında evren tanımlanırken, % 57.44’ ü çalışma grubu üzerinden yürütülmüştür. % 14.90’ı ise benzetim veri üzerinden çalışılmıştır. Araştırmacıların kullandıkları veri türüne ilişkin dağılım incelendiğinde ise tezlerin % 14.90’ında simülasyon veri, % 38.30’ unda hazır veri ,% 48.80’inde araştırmacı tarafından toplanan veri kullanılmıştır. Ayrıca araştırmacıların % 57.5’i veri toplama aracının psikometrik özelliklerine ilişkin bilgi verirken % 42.5’i açıklayıcı bilgi vermemiştir.

Yaşar ve Papatğa (2015) tarafından hazırlanan çalışmada ilkökul matematik derslerine yönelik yapılmış olan lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek gerçekleştirilen araştırmada 50 adet lisansüstü tez incelenmiştir. Araştırmada veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden ulaşılan lisansüstü tezleri, gerçekleştirildikleri lisansüstü düzeye, hazırlandıkları üniversite ve anabilim dalına, yürütme sorumluluğunu üstlenen danışmanların unvanlarına, hazırlandıkları yıla, çalışmanın gerçekleştirildiği ilkokulun sınıf düzeyine, seçilen konu alanına, seçilen konuya, benimsenen araştırma yöntemine, veri toplama tekniklerine ve benimsenen veri analiz yöntemine göre incelenmiştir. Araştırma verileri içerik analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, en fazla yüksek lisans tezi hazırlandığı, tezlerin en çok 2010 ve 2011 yıllarında ve 5. sınıf düzeyinde yapılmış

olduğu, danışman olarak da en çok yardımcı doçentlerin görev aldığı, konu alanı olarak da cebir alanında gerçekleştirildikleri, genelde nicel araştırma yönteminin benimsendiği, veri toplama tekniği olarak da başarı testlerinin kullanıldığı, nicel veri analizlerinde de t- testinden yararlanıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çeşitli alanlarda yapılmış olan lisansüstü tezler veya bu alanda yapılmış makaleleri tematik ve/ya metodolojik açıdan inceleyen tez, makale, bildiri ve proje çalışmaları genel olarak değerlendirildiğinde çalışmaların nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması, içerik analizi ya da doküman incelemesi metotlarından biriyle gerçekleştirildiği görülmüştür. Bazı çalışmalarda örneklem almadan evrenin tamamının incelenmesi söz konusuken diğerlerinde ölçüt örnekleme (yıllar bazında ölçüt ya da tezlerin erişimli olup olmaması), basit tesadüfi örnekleme yöntemleriyle çalışmaların bir kısmı incelenmiştir. Çalışmalarda veri analiz yöntemi olarak kategorisel analiz, frekans analizi, betimsel analiz, içerik analizi yöntemleri biri ya da birkaçı tercih edilmiştir. Doküman inceleme metoduyla verilerin toplandığı bu çalışmaların büyük çoğunluğunda tez ya da makaleleri incelemek üzere araştırmacı/ lar tarafından geliştirilmiş tez/makale inceleme formu kullanılmıştır. Çalışmalarda tez ve makalelerin incelendiği boyutlara ilişkin bulgular frekans ve yüzde olarak tablolar halinde ifade edilmiştir ve çalışmalar sonucunda incelenen çalışmalardaki eğilimler ya da belirli boyutlarda bilimsel çalışmalardaki eksiklikler ortaya konularak önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin elde edilmesi ve veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın amacı olan eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin incelenerek alandaki eğilimin tematik ve metodolojik olarak ortaya koyulmasını sağlamak amacıyla araştırma nitel araştırma yaklaşımı ile desenlenmiştir. Nitel araştırmalarda daha sınırlı durumların derinlemesine incelenmesi ve analiz edilmesi ön plandadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Şirin ve Demirel, 2012).

Alanda yapılan çalışmaların içeriğine, niteliğine ve eğilimlerine ilişkin genel bir bakış açısı sağlanması bakımından çalışmalar derinlemesine incelenmiş ve analiz edilmiştir. Seçilmiş bir alana yönelik yapılan derinlemesine çalışmalar araştırmacılara ilgili alanı tanımada yardımcı olacağı gibi alana ilişkin genel bir bakış açısı sağlayacağı da söylenebilir (Kurtoğlu ve Seferoğlu, 2013).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini eğitimde ölçme ve değerlendirme anabilim dalında yapılmış olan yüksek lisans tezlerinin tamamı oluşturmaktadır. Örneklem belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden önceden belirlenmiş bir takım ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasına imkân veren ölçüt örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2013) kullanılmıştır. Araştırmada tezlerin YÖK Ulusal Tez Merkezinde erişime açık olarak yayınlanması ölçüt olarak belirlenmiştir. Öncelikle veri tabanından arama, "alan adına" göre yapılmış. Bu durumda sekiz adet teze ulaşılmıştır. Bu nedenle arama kriteri "danışman" olarak belirlenmiştir. Ölçme değerlendirme alanındaki bütün tez

danışmanlarının çalışmalarına ulaşma hedefiyle 26 tez danışmanının toplam 166 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Tezler bilgisayara indirilip danışman sırası ve tez sırasına koyulmuş ve bu tezlerin tamamı araştırma kapsamında incelenmiştir. Tezlerin yayınlandıkları yıllara göre dağılımı Tablo 3.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1.
Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Erişime Açık Tez Sayısı	Erişime Kapalı Tez Sayısı	Toplam
1989	1	0	1
1990	0	3	3
1993	0	1	1
1995	0	1	1
1996	1	0	1
1997	0	3	3
1998	2	2	4
1999	0	4	4
2000	0	2	2
2001	0	5	5
2002	2	15	17
2003	0	6	6
2004	1	8	9
2005	2	7	9
2006	15	2	17
2007	6	7	13
2008	8	4	12
2009	22	3	25
2010	23	1	24
2011	24	0	24
2012	28	1	29
2013	15	3	18
2014	9	3	12
2015	7	7	14
Toplam	166	88	254

Tablo 3.1 incelendiğinde en fazla yüksek lisans tezlerinin 2009-2012 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. İlk tez yayınlanma yılı olan 1989 yılından 2012'ye kadar tez sayısında göreceli bir artış olmasıyla birlikte 2012 yılından sonra yayınlanan tezlerde önemli bir azalma olduğu söylenebilir. Yüksek lisans tezlerinin yayınlandığı üniversitelere göre dağılımı Tablo 3.2.'de sunulmuştur.

Tablo 3.2.
Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
Hacettepe üniversitesi	70	42.17
Ankara Üniversitesi	51	30.72
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	26	15.66
Mersin Üniversitesi	16	9.64
Gazi Üniversitesi	3	1.81
Toplam	166	100

Tablo 3.2 incelendiğinde en fazla tezin Hacettepe Üniversitesinde tamamlandığı, bunu sırasıyla Ankara Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitesinin izlediği görülmektedir. En az tez sayısı ise Gazi Üniversitesindedir. Tezlerin tez danışman unvanı olarak incelenmesi sonucu Tablo 3.3' te verilmiştir.

Tablo 3.3.
Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Tez Danışman Unvanı	f	%
Doç. Dr.	66	39.76
Yrd. Doç. Dr.	57	34.34
Prof. Dr.	33	19.88
Dr.	10	6.02
Toplam	166	100

Tablo 3.3. incelendiğinde tez danışman unvanı açısından en fazla tezin Doç. Dr. unvanına sahip kişiler danışmanlığında yürütüldüğü, Yrd. Doç. Dr. unvanına sahip akademisyenlerin danışmanlığında tamamlanan tezlerin ise ikinci en yüksek frekansa sahip olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Elde Edilmesi ve Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın verileri doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli, bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen tez inceleme formu kullanılmıştır. Bu form Ek.1' de sunulmuştur. Formun oluşturulmasında şu adımlar izlenmiştir:

Şekil 3.1. Tez inceleme formunun geliştirilme aşamaları

Şekil 3.1 incelendiğinde formun geliştirilmesi için öncelikle alanyazında farklı disiplinlerde hazırlanmış çalışmaları değerlendirmek amacıyla hazırlanmış formlar (Tavşancıl vd., 2010; Karadağ, 2009; İlhan, 2011; Yücedağ, 2010) incelenmiş ve tezlerin inceleneceği ölçütler maddeler halinde yazılmıştır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda taslak bir form oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak form eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında doktorasını tamamlamış olan beş uzmana e-mail yoluyla gönderilmiştir. Uzmanlar ölçütlerin belirli bir sınıflandırmayı esas alınarak yapılmasını, kavramlarda terminolojik birlikteliğin sağlanmasını ve gözden kaçan eksik alt boyutlara ilişkin önerilerde bulunmuşlardır. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda tez

inceleme ölçütleri ve ölçütlerin belirlenmesinde temel alınacak sınıflandırmalara karar verilmiştir. Bu doğrultuda formdaki bölümlere dair sınıflamalar aşağıda belirtilmiştir.

Tezlerdeki araştırma yaklaşımları öncelikle nitel yaklaşım ve nicel yaklaşım olarak ikiye ayrılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımları Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre kültür analizi, olgu bilim, kuram oluşturma, durum çalışması ve eylem araştırması olarak sınıflanmıştır. Nicel yaklaşımlar ise Karasar (2009) sınıflamasına göre tarama modeli ve deneme modeli olarak ikiye ayrılmış, tarama modelleri genel tarama modelleri ve örnek olay tarama modelleri olarak; deneme modelleri ise deneme öncesi modeller, gerçek deneme modelleri ve yarı deneme modelleri olarak sınıflanmıştır.

Tez örnekleme yöntemleri Büyüköztürk vd. (2012) sınıflaması temel alınarak incelenmiştir. Bu sınıflamaya göre örnekleme yöntemleri olasılık temelli örnekleme yöntemleri ve amaçlı örnekleme yöntemleri olarak ikiye ayrılmıştır. Olasılık temelli örnekleme yöntemleri seçkisiz örnekleme, tabakalı örnekleme, sistematik örnekleme, küme örnekleme olarak dörde ayrılır. Amaçlı örnekleme yöntemleri ise aşırı ve aykırı durum örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme, benzeşik örnekleme, tipik durum örnekleme, kritik durum örnekleme, kartopu veya zincir örnekleme, ölçüt örnekleme, doğrulayıcı ve yanlışlayıcı örnekleme, kolay ulaşılabilir durum örnekleme olarak gruplanmıştır.

Araştırmaların geçerlik ve güvenilirlik kanıtı boyutunda nitel araştırmaların geceliği ve güvenilirliğinde Yıldırım ve Şimşek (2013) tarafından yapılan sınıflandırma temel alınmıştır. Bu sınıflamaya göre nitel araştırmalarda geçerlik; iç geçerlik ve dış geçerlik olarak ikiye ayrılmıştır. Nitel araştırmalarda güvenilirlik ise zamana bağlı güvenilirlik ve gözleme bağlı güvenilirlik olarak ikiye ayrılmıştır. Nicel araştırmaların geçerliği ve güvenilirliği ise Büyüköztürk vd. (2012) sınıflamasına göre incelenmiştir. Bu sınıflamaya göre nicel araştırmalarda güvenilirlik öncelikle tek uygulamaya dayalı yöntemler ve iki uygulamaya dayalı yöntemler olarak ikiye ayrılmıştır. Tek uygulamaya dayalı yöntemler KR-20 ve KR-21, Cronbach Alpha, Hoyt'unvaryans analizi ve testi yapılamaz. İki uygulamaya dayalı yöntemler ise eşdeğer (alternatif, paralel) formlar yöntemi ve test tekrar test yöntemidir. Nicel araştırmalarda geçerlik ise yapı geçerliği, kapsam geçerliği, ölçüte göre geçerlik ve görünüş geçerliği olarak gruplanmıştır.

Araştırmalarda kullanılan veri toplama tekniği/aracı nitel araştırmalar için Yıldırım ve Şimşek (2013) sınıflamasına göre; görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem

ve doküman incelemesi olarak sınıflanmıştır. Nicel araştırmalarda veri toplama aracı/tekniki anket, ölçek, başarı testleri ve envanter olarak araştırmacı tarafından ölçme değerlendirme uzmanı görüşüyle gruplanmıştır.

Araştırmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri öncelikle nitel veri analiz yöntemleri ve nicel veri analiz yöntemleri olarak ikiye ayrılmıştır. Nitel veri analiz yöntemleri Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre betimsel analiz ve içerik analizi olarak ayrılır. Nicel veri analiz yöntemleri üç grupta incelenirken parametrik yöntemler ve parametrik olmayan istatistikler Büyüköztürk vd. (2012) sınıflamasına göre çok değişkenli istatistikler ise Özdamar (1999) sınıflamasına göre incelenmiştir. Parametrik yöntemler; ortalama puanların karşılaştırılması, korelasyon, regresyon ve kovaryans analizi olarak gruplanmıştır. Parametrik olmayan istatistikler tekörnek testleri ve iki örnek testleri olarak gruplanmıştır. Çok değişkenli istatistikler ise çok değişkenli ANOVA, çok değişkenli ANCOVA, açımlayıcı faktör analizi, doğrulamayı faktör analizi, lojistik regresyon, diskriminant analizi ve kümeleme analizi olarak listelenmiştir.

Formda veri analizinde kullanılan istatistik programlarına da yer verilmiştir. İncelenen tezlerde veri analizi için kullanılmış olan istatistik programlarının kaydedilmesi amaçlanmıştır. Formda son olarak kullanılan verinin kaynağına dair bilgi toplanması amacıyla araştırmacı tarafından toplanan veri, geniş ölçekli sınav verisi ve simülasyon veri şeklinde gruplanan bölüm oluşturulmuştur.

Bu sınıflamalarla oluşturulan formdaki her bir inceleme boyutu Microsoft Excel programında bir çizelgeye dönüştürülmüştür. Öncelikle tezlere ilişkin demografik bilgiler (tez adı, yayın yılı, üniversite, yazar adı, danışman unvanı); tematik bilgiler (konu alanı, anahtar kelimeler); metodolojik bilgiler (tezin araştırma yaklaşımı, tez örnekleme yöntemi/ çalışma grubu, tez örneklem türü, tezdeki geçerlik kanıtı, tezin güvenilirlik kanıtı, tezde kullanılan veri toplama aracı/araçları, veri analiz yöntemi/yöntemleri, kullanılan istatistik programı ve tezdeki verilerin kaynağı) her satırda bir teze ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Belirlenen bir ölçüte göre (örneğin bir yazara ya da bir üniversiteye ilişkin tezlere ulaşmak) arama yapabilmek için excel programının makrolarından faydalanılmıştır. Oluşturulan çizelge ile çalışma, verilerin kaydedilmesine hazır hale getirilmiştir.

Araştırma kapsamındaki 166 tez belirlenen bu kriterlere göre incelenerek her bir veri ilgili sütuna kaydedilmiştir. Ulaşılan tez sayısı olan 166 sayısının doğruluğunu test etmek ve her tezin incelendiğinden ve doğru yere kaydedildiğinden emin olmak amacıyla da öncelikle tez danışmanı isimleriyle klasörler oluşturulmuş ve bu klasörler, 26 tez danışmanı olduğundan, alfabetik sırada 1'den 26'ya kadar numaralandırılmıştır. Daha sonra her bir danışmana ait erişimli tüm tezler, tez danışmanın kendi adındaki klasöre kaydedilmiş ve tezler önce danışman numarası sonra sıra numarası olacak şekilde numaralandırılmıştır. Böylece her tez için iki bölümlü bir numara oluşturulmuştur.

İndirilen tez sayısı ile incelenen tez sayısındaki tutarlılığı test etmek için bir yöntem daha uygulanmıştır: Bu yöntemde de öncelikle indirilen toplam tez sayısı 166 olarak bulunmuştur. Sonrasında her bir tez danışmanı için YÖK Ulusal Tez Merkezinden tekrar kontrol yapılmıştır. Önce ilgili tez danışmanı adına yayınlanmış tüm tezlerin sayısı belirlenmiş, sonra ilgili danışmanın erişime açık olmayan tez sayısı belirlenmiş ve erişimsiz tez sayısı toplam sayıdan çıkarılmış, böylece danışmanın erişime açık yayınlanmış tez sayısına ulaşılmıştır. Bu sayı ilgili tez danışmanı adındaki indirilmiş tez sayısı ile tutarlıysa sonraki danışman için aynı kontrole geçilmiştir. Son olarak da her bir danışmanın klasöründeki tezlerin sayısı toplanmış ve toplam 166 sayısına erişildiğinden tez sayılarıyla ilgili güvenilirliğin sağlandığından emin olunmuştur. Bu verilere ait çizelge EK.3'te sunulmuştur.

3.4.Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda veri analizi toplanan verilerin betimlenmesi, anlamlı ilişkilerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Dolayısıyla araştırmacı, verileri teker teker okuyarak kodlar ve kategorize eder. Bu elde ettiği kodlara ve kategorilere dayalı olarak araştırma sonuçlarını ortaya koyar (Merriam, 1998, ss.58). Bu nedenle verilerin analizinde içerik analizi türlerinden kategorisel analiz ve frekans analizi teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi, sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001, ss. 22). Frekans analizi en basit tanımıyla kayıt birimlerinin her birinden kaç tane olduğunu nicel olarak belirtmektir. Sayılabilecek yapıda olan birimler frekans olarak ifade edilir. Frekans ilgili birimin yoğunluğunu ve

önemini, bütün içerisindeki nicel olarak yerini anlamamızı sağlar. Frekans analizi sıklık belirttiğinden ve sıralama yapılabildiğinden öğeleri sınıflamamıza da imkân tanır.

Kategorisel analiz ise belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından ise bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılması anlamına gelmektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001, ss.90). Kategorisel analiz süreci: (i) verilerin kodlanması, (ii) temaların [kategorilerin] oluşturulması,(iii) temaların, metodolojinin ve istatistikî çözümleme tekniklerinin düzenlenmesi ve (vi) bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarını içermektedir (Strauss & Corbin, 2007'den Akt. Karadağ, 2009a).

Araştırmada öncelikle tezler belirlenen kriterler bakımından detaylıca incelenmiş ve her bir kritere ait veri tez inceleme formuna kaydedilmiştir. Bu aşamada ortaya çıkan yeni kavramların da “diğer” başlığıyla çalışmaya dâhil edilmesine özen gösterilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için çalışma evreninde yer alan beş tez rastgele seçilerek ölçme değerlendirme alanından üç uzmandan tez inceleme formuna göre kodlamaları istenmiştir. Bu kodlamayı yapabilmek için hazırlanmış excel dosyası da uzmanlara gönderilmiştir. Uzmanlarca tarafından yapılan kodlama sonuçları incelendiğinde, uzmanlar arasındaki uyum yüzdesi % 85,66 olarak bulunmuştur. Ayrıca tezler kodlama yapıldıktan yaklaşık iki ay sonra test-tekrar test güvenirligi için araştırmacı tarafından yeniden kodlanmıştır. Araştırmacı tarafından yürütülen her iki kodlama üzerinde Miles ve Huberman'ın (1994) geliştirdiği güvenirlilik hesaplama formülü [$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$] kullanılmıştır. İki kodlama arasındaki uyum yüzdesi % 95 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin kodlanması aşaması tamamlandıktan sonra veriler frekans analizine hazır hale getirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Tezlerin Tematik Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde yüksek lisans tezlerinin tematik dağılımına ilişkin bulgular "konu alanı" ve "anahtar kelimeler" olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Elde edilen bulgular konuların ve anahtar kelimelerin çalışılma sıklığını göstermek amacıyla frekans ve yüzde değerleri olarak sunulmuştur.

4.1.1. Tezlerin Konu Alanına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen yüksek lisans tezlerinin yıllar bazında konu alanı göre dağılımı Tablo 4.1.'de gösterilmektedir. Erişime açık ilk tezin 1989 yılında yapıldığı görülmektedir. 1989-1996 yılları arasında tamamlanmış olan yüksek lisans tezleri erişime kapalı olmasından dolayı incelenememiştir. Dolayısıyla tabloda yer alan tezler ağırlıklı olarak 2000 yılından sonra tamamlanan tezlerdir.

Tablo 4.1.
Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

Konu Alanı	1989	1996	1998	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Geniş Ölçekli Testlerde Başarıyı Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi							2	2	5	6	8	5				3	31
Tamamlayıcı (Alternatif-Yeni) Ölçme Araç/Yöntem/Teknikleri						2	2	2	2	2	5	2	1				18
Yordama Geçerliliği Standart Belirleme Yöntemleri			1	1		3					1	2	2		1	1	12
Puanlayıcı Güvenirliliği							1		2			2	1	1	1		8
								1	2			2	1	1			7

Tablo 4.1.(Devam/)
Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

Likert Tipi Tutum Ölçeği Geliştirme Teknikleri	1	1	1	1	1	1	1	1	7
Ölçme Araçlarının Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi	1			1	1	3			6
Ölçme Aracı Geliştirme		1	1		1	2	1		6
Test Eşitleme				1	1	1	2		5
Yanlılık			1	1	1	1	1		5
Genellenebilirlik Kuramı				1	2	1	1		5
Geleneksel ile Tamamlayıcı (Alternatif-Yeni) Ölçme Araç/Yöntem/Teknikler inin Karşılaştırılması				1	2	1		1	5
Yapı Geçerliliği			1	1		1	1	1	5
Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri	1			1	2	1			5
Çoktan Seçmeli Testlerde Yanıtlama Davranışı			1		1	1		1	4
Güvenirlilik Kestirim Yöntemlerinin Karşılaştırılması	1		1	1				1	4
Ağırlıklandırma		1					1		2
Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına/Uygulamala rına İlişkin Görüşler				1		1			2
Kapsam Geçerliliği	1						1		2
Sınıflama Geçerliliği							2		2
Ölçek Uyarlama					1	1			2
Kayıp Veri Yöntemi								2	2
Çoktan Seçmeli Testlerde Madde Sıralama Etkisi			1					1	2
Uygunluk Geçerliliği				1					1
Şans Başarısı							1		1
Program Değerlendirme				1					1
Uç Değerlerle Baş etme Yöntemleri					1				1
Çoklu Özellik Çoklu Yöntem Analizi							1		1
Sınav Türü Tercihi						1			1

Tablo 4.1.(Devam/)
Tezlerin Konu Alanına Göre Dağılımı

Diğer							2	1		2	2	1	2	2		1	13
							1		2	2	2	2	1				
Toplam	1	1	2	2	1	2	5	6	8	2	3	4	7	5	9	7	166

Tablo 4.1. incelendiğinde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış yüksek lisans tezlerinin 29 konu başlığı altında toplandığı görülmektedir. Konu alanları tespit edilirken mümkün olduğunca alt başlıklara yer verilmeye özen gösterilmiştir. Konu alanlarının detaylı görülebilmesi açısından alt konu alanlarında herhangi bir birleştirmeye gidilmemiştir. Örneğin geçerlik türlerinin her biri (yordama, yapı, kapsam, sınıflama, uygunluk vb.) ayrı bir başlık olarak sunulmuş, bunlar geçerlik başlığı altında birleştirilmemiştir.

Tablo 4. 1.'de yüksek lisans tezlerinin yaklaşık % 18'inde "geniş ölçekli testlerde başarıyı etkileyen değişkenlerin belirlenmesi" üzerine çalışıldığı görülmektedir. Geniş ölçekli testler içinde uluslararası ölçekte uygulanan PISA üzerine yapılan çalışmaların çokluğu dikkat çekmektedir. Diğer uluslararası testlerden TIMMS ve PIRLS üzerine yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmüştür. Geniş ölçekli ulusal sınavlar içinde SBS' nin yüksek lisans tezlerinde en çok konu edilen testlerden biri olduğu görülmüştür.

En yüksek frekansa sahip ikinci konu alanının " tamamlayıcı (alternatif-yeni) ölçme araç/yöntem/teknikleri" nin (% 10.84) olduğu Tablo 4.1.'de görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların 2005 yılında eğitim öğretim programlarında yapılan değişikliklerle paralel olarak ilgili program değişikliğini takip eden yıllarda sıklıkla çalışıldığı görülmektedir. Bu konu alanını sırasıyla "yordama geçerliği" (% 7.23), "standart belirleme yöntemleri" (% 4.82) ve "puanlayıcı güvenirliği" (% 4.22) çalışmalarının izlediği görülmektedir.

4.1.2. Tezlerin Anahtar Kelimelerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde belirtilen anahtar kelimelerde eğilimlerin ne yönde olduğunu belirlemek, en çok çalışılan konularla ilgili fikir sahibi olmak amacıyla çalışmaya bu boyut eklenmiştir. Araştırmanın genelinde izlenen yol burada da takip edilmiş öncelikle veriler (bu bölüm için anahtar kelimeler) hazırlanan Excel belgesindeki ilgili sütuna her anahtar kelime bir satıra yazılacak şekilde

kaydedilmiştir. Anahtar kelimeleri ayrı satırlara yazmak bu yazım şeklinin her bir anahtar kelimeyi bağımsız değerlendirme imkânı sağlaması nedeninden tercih edilmiştir. Sonrasında kayıtlı bulunan anahtar kelimeler üzerinden frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve Tablo 4.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2.
Tezlerin Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı

Tema	Alt tema	f	%		
	Dereceli Puanlama Anahtarı	15	35.71		
Tamamlayıcı /Alternatif /Yeni/ Ölçme araç/Yöntem /Teknikleri	Performans değerlendirme	9	21.43		
	Kavram haritası	5	11.90		
	Yapılandırılmış grid	5	11.90		
	Öz değerlendirme	4	9.52	15.16	
	Akran değerlendirme	2	4.76		
	Tamamlayıcı ölçme değerlendirme teknikleri	2	4.76		
İstatistiksel Teknikler	YEM	6	15.79		
	Çoklu regresyon	6	15.79		
	AFA+(Faktör Analizi)	6	15.79		
	DFA+ (çok gruplu DFA)	5	13.16		
	Lojistik regresyon	4	10.52	13.71	
	Korelasyon	3	7.89		
	Kümeleme Analizi	2	5.26		
	ANOVA	2	5.26		
	Diskriminant Analizi	2	5.26		
HLM	2	5.26			
Değişkenler	Tutum	9	24.32		
	Problem çözme	6	16.21		
	Cinsiyet	5	13.51		
	Öğrenme stili	3	8.10		
	Öz yeterlik	2	5.41	13.35	
	Sosyoekonomik durum	2	5.41		
	Öğretmen adayları	2	5.41		
	Öğretmen özellikleri	2	5.41		
	Yükseköğretim	2	5.41		
	Öğretmen görüşleri	2	5.41		
	Alt test	2	5.41		
Geniş Ölçekli Sınavlar	Uluslararası Geniş Ölçekli Sınav	PISA	15	46.88	
		TIMMS	11	34.38	11.55
	Ulusal Geniş Ölçekli Sınav	SBS	4	12.5	
		OKS	2	6.25	
Güvenirlilik	Genellenebilirlik kuramı		8	27.59	
	Güvenirlilik		5	17.24	
	Puanlayıcı güvenirliliği		5	17.24	
	Madde Sıralaması		3	10.34	10.46
	Puanlayıcı anahtarı		2	6.9	

Tezlerin Anahtar Kelimelere Göre Dağılımı				
	Puanlayıcı sırası	2	6.9	
	Şans başarısı	2	6.9	
	Geçerlik ve güvenilirlik	2	6.9	
Standart Belirleme Yöntemleri	Kesme puan	10	35.71	
	Angoff yöntemi	6	21.43	
	Nedelsky yöntemi	5	17.86	10.10
	Standart Belirleme yöntemleri	3	10.71	
	Yes/No yöntemi	2	7.14	
	Standart belirleme	2	7.14	
Başarı	Matematik Başarısı	10	41.67	
	Öğrenci başarısı	6	25	
	Fen Bilimleri başarısı	4	16.67	9.38
	Akademik başarı puanları	4	16.67	
	PISA Fen okuryazarlığı	2	8.33	
Test Eşitleme	Test Eşitleme	6	37.5	
	Doğrusal eşitleme	4	25	5.77
	Eşit yüzdelikli eşitleme	4	25	
	Tek grup deseni	2	12.5	
Yanlılık	DMF	5	41,67	
	Ölçme değişmezliği	3	25	4.33
	MantelHeanszel	2	16,67	
	Poly-sıbttest	2	16,67	
Ölçme aracı geliştirme	Likert Tipi Ölçek	3	33.33	
	Ölçek Geliştirme	3	33.33	3.24
	Test istatistiği	3	33.33	
Geçerlik	Geçerlik	3	37.5	
	Yordama	3	37.5	2.88
	Sınıflama	2	25	

Tablo 4.2. incelendiğinde 11 tema ve bu temalar altında 64 alt tema olmak üzere toplam 277 anahtar kelimenin olduğu görülmektedir. Bu anahtar kelimelerde en yüksek frekansa sahip kategorinin “Tamamlayıcı /Alternatif /Yeni/ Ölçme araç/Yöntem /Teknikleri” olduğu görülmektedir. Tezlerde kullanılan istatistiksel tekniklerin anahtar kelimeler olarak kullanılma sıklığının oldukça yüksek olduğu da görülmektedir. Türkiye’de uluslararası geniş ölçekli uygulanan PISA ile ulusal ölçekte uygulanan SBS ‘nin de yüksek frekansa sahip anahtar kelimelerden biri olduğu görülmektedir.

4.2. Tezlerin Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde yönetime ilişkin bulgular araştırma yaklaşımı, örnekleme yöntemi, örneklem türü, örneklemin elde edildiği grup, araştırmanın geçerlilik güvenilirlik kanıtı, araştırmalarda kullanılan veri toplama aracı, veri analizinde kullanılan istatistik programları ve verilerin elde edilme şekline ilişkin bulgular başlıklar halinde verilmiştir.

4.2.1. Tezlerin Araştırma Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular

Tezlerde kullanılan araştırma yaklaşımları çalışmayı bir bütün olarak kavramamızda çok önemli olduğundan tezlerde kullanılan araştırma yaklaşımlarını detaylıca inceleme gereksinimi duyulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen 166 tezden sadece 6 tanesi nitel çalışma modelinde iken 160 çalışma nicel çalışma modeline uygun yapılmıştır. Nicel çalışmalar içerisinde en fazla kullanılan yaklaşımlar Tablo 4.3.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3.
Tezlerin Araştırma Yaklaşımına Göre Dağılımı

Araştırma Modeli	f	%
Tarama Modeli	113	68.07
Betimsel Tarama Modeli	43	25.90
İlişkisel Tarama Modeli	70	42.16
Temel araştırma	24	14.46
Deneme modeli	9	5.42
Kuramsal araştırma	7	4.22
Nitel araştırma	6	3.61
Karma yöntem	4	2.41
Belirtilmemiş	3	1.81
Etki araştırması	1	0.60
Simülasyon çalışması	1	0.60

Tablo 4.3 incelendiğinde eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yayınlanmış tezlerin %52,4'ü tarama modelinde (n=87) olduğu görülmektedir. Bunlardan %25,9' u betimsel tarama modelinde iken (n=43); %26,5'i ilişkisel tarama modelindedir (n=44). Ayrıca bu alanda yapılmış tezlerde temel araştırma modelindeki çalışmalar, %14,4' lük bir yere sahiptir (n=24). Korelasyonel araştırmaların da önemli yere sahip olduğu görülmüştür. Bazı araştırmalarda birden fazla yaklaşım kullanıldığından yaklaşım sayısı toplamı incelenen tez sayısından fazladır.

4.2.2. Tezlerin Örnekleme Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle çalışmanın evren-örneklem ilişkisi üzerine mi kurulduğu yoksa araştırmanın çalışma grubu üzerinden mi yürütüldüğü incelenmiştir. Bu bulgular Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4.

Tezlerde Çalışmaya Dahil Edilen Grubun Belirlenme Şekline Göre Dağılım

	f	%
Evren-örneklem ilişkisiyle	81	48.80
Çalışma grubu üzerinden	106	63.86

Tablo 4.4 incelendiğinde 106 tezin çalışma grubu üzerinden 81 tezin ise örnekleme yöntemi kullanılarak yapılandırıldığı görülmektedir. Çalışma grubu üzerinde yapılan araştırmalarda da örnekleme yöntemi kullanılabileceğinden bazı çalışmalar her iki gruba da dâhil olmuştur. Tezlerin kullanılan örnekleme yöntemine göre dağılımı Tablo 4.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.5.

Tezlerde Kullanılan Örnekleme Yöntemine İlişkin Dağılım

Örnekleme Yöntemi	f	%
Örnekleme yöntemi belirtilmemiş	84	50.6
Basit seçkisiz örnekleme	38	22.8
Tabakalı örnekleme	33	19.8
Kolay ulaşılabilir durum örnekleme	18	10.8
Küme örnekleme	4	2.4
Maksimum çeşitlilik örnekleme	3	1.8
Ölçüt örnekleme	3	1.8

Tablo 4.5. incelendiğinde, 38 çalışmada basit seçkisiz örnekleme, 33 çalışmada tabakalı örnekleme, 18 çalışmada kolay ulaşılabilir durum örnekleme, dört çalışmada küme örnekleme, üç çalışmada maksimum çeşitlilik örnekleme, üç çalışmada ölçüt örnekleme kullanıldığı görülmektedir. İncelenen tezler içerisinde diğer örnekleme yöntemlerine yer verilmemiştir. Tablodaki veri sayısı toplamının incelenen tez sayısından fazla olmasının nedeni bazı tezlerde birden fazla örnekleme yönteminin bir arada kullanılmış olmasıdır.

4.2.3. Tezlerin Çalışmaya Dâhil Edilen Grubun Unvanına İlişkin Bulgular

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yayınlanmış tezlerde en fazla kullanılan örneklem türlerini öğretmen, öğrenci ve diğer kişiler olarak grupladığımızda Tablo 4.6.'da belirtilen dağılım ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4.6.
Tezlerde Çalışmaya Dâhil Edilen Grubun Unvanına Göre Dağılımı

Örneklem Türü	f	%
Öğrenci	134	80.72
Öğretmen	24	14.46
Diğer	8	4.82

Tablo 4.6. incelendiğinde tezlerdeki en fazla kullanılan örneklem türünün öğrenciler olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin kademelerine göre dağılımını incelemek de bir gereklilik olarak görülmüştür. Bu doğrultuda öğrenciler ilkököl, ortaokul, lise öğrencisi; lisans ve lisans üstü öğrenci olarak üç grupta incelenmiş olup bulgular Tablo 4.7. 'de sunulmuştur.

Tablo 4.7.
Tezlerde Çalışmaya Dâhil Edilen Öğrenci Grubunun Kademelere Göre Dağılımı

Öğrenci kademesi	f	%
İlkokul+ortaokul+lise öğrencisi	131	78.92
Lisans öğrencisi	31	18.67
Lisansüstü öğrenci	4	2.41

Tablo 4.7 incelendiğinde %78,92'sinin ilkököl+ortaokul+lise öğrencisi (n=131) olduğu görülmektedir. Bu öğrenim kademesini %18,67 yüzdesiyle lisans öğrencisi (n=31) ve %2,41 lisansüstü öğrenci (n=4) izlemektedir.

4.2.4. Tezlerdeki Geçerlik ve Güvenirlik Kanıtlarına İlişkin Bulgular

Araştırmalarda sunulan geçerlik ve güvenilirlik kanıtları elde edilen bulguların sağlamlık, inandırıcılık derecesini belirlediğinden araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarına yer vermek çok önemlidir. Geçerlik kanıtlarına ilişkin bulgular Tablo 4.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.8.
Tezlerde Sunulan Geçerlik Yöntemine İlişkin Dağılım

Geçerlik Yöntemi	f	%
Belirtilmemiş	56	33.73
Diğer(uzman görüşü)	46	27.71
Yapı geçerliği	36	21.69
Kapsam Geçerliği	35	21.1
Görünüş Geçerliği	25	15.06
Ölçüte Göre Geçerlik	19	11.45

Tablo 4.8 incelendiğinde eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış yüksek lisans tezlerinde geçerlik kanıtı olarak sunulan yöntemlere baktığımızda en fazla kapsam ve yapı geçerliğinin belirtildiği görülmektedir. Bazı çalışmalarda geçerlik kanıtı olarak iki ya da daha fazla yöntem bir arada kullanıldığından tablodaki rakamlar toplamı incelenen tez sayısından fazladır. Birçok araştırmacı çalışmasının geçerliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurmuştur. Kapsam geçerliği ve yapı geçerliği de en çok kullanılan geçerlik türleridir. Tezlerdeki güvenilirlik kanıtlarına ilişkin bulgular Tablo 4.9.'da gösterilmiştir.

Tablo 4.9.
Tezlerde Sunulan Güvenirlik Yöntemine İlişkin Dağılım.

Güvenirlik Yöntemi	f	%
Belirtilmemiş	54	32.53
Cronbach Alpha	53	31.93
KR-20	26	15.66
Test tekrar test yöntemi	19	11.45
Diğer(puanlayıcı güvenirligi)	11	6.63
Eşdeğer formlar yöntemi	8	4.82
KR-21	3	1.81

Tezlere güvenilirlik kanıtı olarak kullanılan yöntemlere baktığımızda en fazla Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplamasının güvenilirlik kanıtı olarak ortaya konduğu tespit edilmiştir. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin 54 tanesinde ise herhangi bir güvenilirlik kanıtı belirtilmemiştir. Geçerliği ve güvenirligi kanıtlanmış anket, envanter vb. veri toplama aracı kullanmak çalışmanın güvenirligi hakkında bizlere bilgi sunmuş olsa da araştırmacıların kendi tez

çalışmaları için çalışma yaptığı grup üzerinde güvenilirlik ya da geçerlik çalışması yapmamış olması durumu “güvenirlik kanıtı sunulmamış” olarak nitelendirilmiştir.

4.2.5. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları nitel araştırmalar için görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem ve doküman incelemesiyle nicel araştırmalar için anket, ölçek, envanter ve başarı testleridir. Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bulgular Tablo 4.10’da gösterilmiştir.

Tablo 4.10.
Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Aracına İlişkin Dağılım

Veri Toplama Aracı	f	%
Ölçek	58	34.94
Anket	45	27.11
Başarı Testleri	43	25.90
Diğer(Form)	42	25.30
Görüşme	14	8.43
Envanter	9	5.42
Gözlem	3	1.81
Odak Grup Görüşmesi	2	1.20
Doküman İncelmesi	1	0.60

Tablo 4.10 incelendiğinde veri toplama aracı olarak en fazla ölçek kullanıldığı, sonrasında anket, başarı testleri ve diğer bir araç olarak formların kullanıldığı görülmüştür. Bazı çalışmalarda birden fazla araç bir arada kullanılmıştır ve kişisel bilgi formu yukarıda belirtilen veri toplama araçlarına ek olarak önemli sayıda tezde kullanılmıştır.

4.2.6. Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Tezlerdeki verilerin analizine ilişkin birçok yöntem bulunmakla birlikte bu yöntemler temelde nitel veri analiz yöntemleri ve nicel veri analiz yöntemleri olarak ayrılmaktadır. Tezlerde veri analiz yöntemine ilişkin bulgular frekans ve yüzde değerleri olarak Tablo 4. 11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11.
Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Dağılım

Veri Analiz Yöntemi	Frekans	%
Betimsel istatistikler	79	47.60
Korelasyon	77	46.39
Açımlayıcı Faktör Analizi	39	23.50
Regresyon	37	22.29
ANOVA	33	19.88
Doğrulamalı Faktör Analizi	26	15.66
İlişkili ölçümler T-Testi	25	15.06
İlişkisiz ölçümler T-testi	19	11.45
İçerik analizi	9	5.42
Betimsel Analiz	3	1.80
Kümeleme Analizi	3	1.80
ANCOVA	3	1.80

Tablo 4.11 incelendiğinde veri analiz yöntemleri içerisinde betimsel istatistiklerin önemli yer tuttuğu görülmektedir. Çalışmaların yaklaşık olarak yarısında (% 47.60) betimsel istatistikler kullanılmıştır. Korelasyon (% 46.39) da en fazla kullanılan veri analiz yöntemlerindedir. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde açıcımlayıcı (% 23.60) ve doğrulamalı (% 15.66) faktör analizlerine de önemli oranda yer verilmiştir.

4.2.7. Tezdeki Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistik Programlarına İlişkin Bulgular

Tezlerde veri analizinde kullanılan istatistik programına ilişkin bulgular frekans ve yüzde değerleri olarak Tablo 4. 12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12.
Tezlerde Veri Analizinde Kullanılan Programlara İlişkin Dağılım

Program Adı	f	%
SPSS	103	62.05
Microsoft Excel	37	22.29
Belirtilmemiştir	32	19.28
Lisrel	17	10.24

Tablo 4.12.(Devam/)
Tezlerde Veri Analizinde Kullanılan Programlara İlişkin Dağılım

Program Adı	f	%
Iteman	9	5.42
Statistica	7	4.22
Matlab	2	1.20
HLM	2	1.20
Edug	2	1.20
Wingen	2	1.20
Ezdiff	2	1.20
Edug	2	1.20
MetaWin	1	0.60
Microsoft Word	1	0.60
OxEdit	1	0.60
Mplus	1	0.60
SAS	1	0.60
R programı	1	0.60
Medcalc	1	0.60
SYSTAT	1	0.60
SPlus	1	0.60
PARSCALE	1	0.60
IRTEQ	1	0.60
Belirtilmemiştir	32	19.28

Tablo 4.11 incelendiğinde eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan tezlerin veri analizinde kullanılan programlar içerisinde en fazla kullanılan program SPSS' tir. Microsoft Excel programı kullanımı da önemli yer tutmakla birlikte çeşitli programlar veri analizinde kullanılmıştır. LISREL, ITEMAN, STATISTICA programları diğerlerinden daha fazla kullanılmıştır. Bazı çalışmalarda ise veri analizinde kullanılan program belirtilmemiştir. Ancak program belirtilmeyen bu çalışmalarda yapılan analizlere bakıldığında çoğunlukla yine SPSS programının kullanılmış olduğu düşünülmektedir. Hangi programın kaç defa kullanıldığını gösteren değerler Tablo 4.11'de gösterilmiştir.

4.2.8. Tezlerdeki Verilerin Kaynağına İlişkin Bulgular

Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezleri verilerin kaynağı bakımından incelendiğinde öncelikle verilerin araştırmacı tarafından toplandığı ya da geniş ölçekli test verilerinin kullanıldığı çalışmaların yoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Verilerin araştırmacı tarafından toplandığı çalışmalarda araştırmacı, amacı doğrultusunda seçtiği veri toplama aracı ya da araçları ile verileri kendisi toplamaktadır. Geniş ölçekli sınavlar ise bu çalışmada ulusal geniş ölçekli sınavlar ve uluslararası geniş ölçekli sınavlar olarak iki grupta ele alınmıştır.

Uluslararası geniş ölçekli sınavlar Eğitimde Başarı Değerlendirmesi Uluslararası Kurumu (IEA) tarafından uygulanan TIMMS ve PIRLS sınavları ile Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından uygulanan PISA sınavlarıdır. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan tezlerde bu sınavların sonuçlarına dönük önemli sayıda çalışma yapılmıştır. Sınavlarda bulunan alt testler, alt testler bakımından öğrenci başarılarını etkileyen faktörler, öğrencilerin sınav başarılarının yıllara göre karşılaştırılması, sınavlarda öğrenci başarılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi, geniş ölçekli sınav soru tiplerine göre öğrenci başarılarının incelenmesi çalışmaları bu sınav verileri üzerinden yapılmıştır.

Ulusal Geniş Ölçekli Sınavlar ise Türkiye’de ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) ve MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından düzenlenen sınavlardır. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme alanında yapılan ve bu çalışmada incelenen yüksek lisans tezlerinde SBS (Seviye Belirleme Sınavı), OKS (Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı), ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı), ÖYS (Öğrenci Yerleştirme Sınavı) sınavları üzerinde çalışmalar yapılmıştır.

Ulusal sınav verileri üzerinden sınav alt testlerine etki eden faktörler, sınav verilerine göre öğrencilerin ders başarıları ile ilişkili faktörler, ulusal sınav alt testine etki eden faktörler, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ile bir derse ait akademik başarıları arasındaki ilişki, bazı başarı ölçülerinin ulusal sınav başarısını yordama gücü, ulusal sınav test eşitleme çalışmaları vb. konularda çalışmalar yapılmıştır. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerindeki verinin kaynağı Tablo 4.12’de frekans ve yüzde değerleri olarak gösterilmiştir.

Tablo 4.13.
Tezlerin Verinin Kaynağına Göre Dağılımı

Verinin kaynağı	f	%
Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır.	106	63.86
Uluslararası geniş ölçekli test	24	14.46
Ulusal geniş ölçekli test	24	14.46
Diğer	8	4.82
Simülasyon veri	4	2.41

Araştırmalarda kullanılan verinin kaynağı açısından diğer veriler olarak kategorize edilen veriler içerisinde, araştırmacı tarafından ilgili okul müdürlüğünden ya da ilgili üniversite öğrenci işlerinden temin edilen sınav verileri, öğrenci demografik bilgileri vb. veriler bulunmaktadır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde, eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi başlıklı çalışma kapsamında 166 yüksek lisans tezinin araştırmacı tarafından oluşturulan tez inceleme formuna göre detaylı incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular her bir alt amaç için ayrı ayrı tartışılmıştır.

Tezlerin tez yayın yılına ilişkin bulgular incelendiğinde en fazla 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında tez yayınlandığı görülmektedir. 2012 yılından sonra bu alanda yayınlanan tez sayısında önemli bir azalma vardır. 2015 yılındaki tez miktarının az olması başlangıçta henüz erişime açılmamış tezlerin olabileceğini akla getirirse de bulguları incelediğimizde erişime açık olmayan tez sayısının da az olduğu görülmektedir. 2013 ve 2014 yıllarına ait toplam tez sayısının da az olması “alanda yapılan tez sayısı son yıllarda azalmıştır” yorumunu gerektirmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde araştırmacıların tezleri tez yayın yılına göre de incelediği başka çalışmalar da (Alkan, 2013; Küçüköğlü ve Ozan, 2013; Ozan ve Köse, 2014; Yaşar ve Papatğa, 2015) mevcuttur. Küçüköğlü ve Ozan (2013) tarafından yapılan sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmanın bulgusu da son iki yılda yapılan çalışma sayısının önemli derecede azaldığı yönündedir.

Araştırma kapsamındaki tezlerin yayınlandığı üniversitelere baktığımızda ise en fazla Hacettepe Üniversitesinde tez yayınlandığı görülmüştür. Gazi Üniversitesinde erişime açık olarak yayınlanan tez sayısı ise oldukça azdır. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin yayınlandığı üniversitelere yer verilen başka çalışmalar da vardır. (Alkan, 2013; Yaşar ve Papatğa, 2015) yapmış oldukları araştırmada inceledikleri tezlerin hangi üniversitede yayınlandığı bilgisine yer vermişlerdir.

İncelenen tezlere tez danışmanı unvanı boyutundan baktığımızda ise tez danışmanı olarak en fazla Doçent Doktor kaydedilirken Yardımcı Doçent Doktor az bir frekans farkıyla ikinci sırayı almaktadır. Profesörlerin yüksek lisans tez danışmanlığı yapma oranının düşük olmasının nedenlerinden biri profesörlerin genellikle doktora tezlerine danışmanlık etmeleridir.

Tezlerde kullanılan araştırma yaklaşımları incelendiğinde eğitimde ölçme ve değerlendirme alanındaki yüksek lisans tezlerinin büyük çoğunluğunda nicel araştırma yaklaşımı benimsenirken çok az sayıda da nitel çalışmaya yer verildiği görülmüştür. Nicel çalışmalar içerisinde ise en fazla tarama modelinde araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Betimsel tarama ve ilişkisel tarama modellerinin hemen hemen eşit frekanslarda olduğu görülmüş, deneme modelindeki araştırmaların çok az olduğu tespit edilmiştir. Nicel araştırma sayısının fazla olması bulgusu eğitimde ölçme ve değerlendirme alanındaki eğilimi göstermekle birlikte farklı disiplinlerde yapılan çalışmaların (Sözbilir ve Kutlu, 2008; Ulutaş ve Ubuz, 2008; Arık ve Türkmen, 2009; Aydın vd.,2010;Tavşancıl vd., 2010; Çiltaş vd., 2012; Göктаş vd.,2012a; Göктаş vd., 2012b; Küçükoğlu ve Ozan, 2013; Özenç ve Özenç, 2013; Ozan ve Köse, 2014; Uysal, 2013; Selçuk vd., 2014; Yaşar ve Papatğa, 2015) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile birlikte yorumlandığında bu eğilimin bir alana özgü olmayıp Türkiye'deki genel eğilimi yansıttığı söylenebilir. Diğer taraftan pozitivist ve anti-pozitivist paradigma dönüşümünün bütün dünyada da son yıllarda gerçekleştiği düşünüldüğünde nicel çalışmaların çokluğu dönemselsel bir pratik olarak yorumlanabilir. Ayrıca nicel araştırmalar içerisinde tarama modelinin en çok tercih edilmiş olması da (Tavşancıl vd., 2010; Turan vd.,2014; Selçuk vd., 2014; Ozan ve Köse, 2014; Küçükoğlu ve Ozan, 2013; Göктаş vd., 2012b) tarafından yapılan çalışmaların ilgili kısımdaki bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırmanın tez örnekleme yöntemine ilişkin bulgularında yapılan tezlerin yarısından fazlasının çalışma grubu üzerinden yürütülmüş olması araştırmacıyı yüksek lisans öğrencilerinin evrene genelleme yapma amacından uzak uygun bir grup üzerinde çalışma yapmayı daha makul buldukları yorumuna götürmüştür. Araştırmanın bu bulgusu (Arık ve Türkmen, 2009; Tavşancıl vd.,2010) tarafından yapılan çalışmaların bulgusu ile benzer niteliktedir.

Tezlerde kullanılan tez örnekleme yöntemleri incelendiğinde çalışmalarda en fazla basit seçkisiz örnekleme ve tabakalı örnekleme yöntemlerinin tercih edildiği

görülmektedir. Bu örnekleme yöntemlerine ait frekans değerlerinin yüksek olmasının nedenlerinden biri ulusal ve uluslararası geniş ölçekli sınavlar üzerinde yapılmış çalışma sayısının eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında önemli yer tutmasıdır. Çünkü geniş ölçekli sınavlardaki örnekleme yöntemi basit seçkisiz örnekleme ve tabakalı örneklemedir. Ayrıca “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” maddesine ait frekans değerinin yüksek olması da bu örnekleme yönteminin araştırmacılar için kolaylık sağlaması durumundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tez örnekleme türü olarak en fazla öğrenciler üzerinden çalışma yapılmış olması beklenen bir sonuçtur, ancak bulgular lisansüstü öğrenciler üzerinde çok az çalışma yapıldığını göstermektedir. Genel olarak eğitimin nihai amaçlarına ulaşım ulaşmadığının belirlenmesinde öğrenci öğrenmelerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu bakımdan ölçme ve değerlendirme alanında yapılan çalışmaların da öğrenci ve öğrenci çıktıları üzerinden yapılması gerçek duruma ilişkin daha net bir resmi ortaya koyması bakımından değerli görülmektedir.

Tezlerde sunulan geçerlik kanıtlarında ilk sıraları kapsam geçerliği ve yapı geçerliğinin alması alanda geniş ölçekli sınavlar üzerinde fazla sayıda çalışma yapılmış olmasına ve veri toplama aracı olarak en fazla anket, ölçek ve başarı testi kullanılması ile ilişkilendirilebilir. Başarı testlerinde belirlenmiş bir kapsama yönelik ölçme yapıldığından dolayı konu alanını yansıtabilecek soruların hazırlanması diğer bir anlatımla kapsam geçerliliğinin sağlanması önemli bir ölçüttür. Ölçeklerde ise yapı geçerliliğine ilişkin kanıtların sunulması en önemli geçerlik kanıtı olarak görülmektedir. Dolayısıyla bu iki geçerlilik türünün yüksek frekansa sahip olması kullanılan ölçme araçlarının türü ile ilişkilendirilebilir. Bu durumda yapılan çalışmalarda uygun geçerlilik kanıtlarının sunulmuş olmasının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tezlerde yapılan güvenilirlik çalışmaları içerisinde Cronbach Alpha ve KR-20 yöntemlerinin ilk sıralarda olması çalışmalarda iç tutarlılığın sağlanmasının önemsendiğini göstermektedir. Araştırmanın bu sonucu benzer şekilde kullanılan ölçme araçları ile ilişkilendirilebilir. En fazla tercih edilen iki güvenilirlik kanıtının tek uygulamaya esas olan yöntemler olduğu göz önünde bulundurulduğunda ölçek ve başarı testlerinde bu testlere uygun olarak; derecelendirme tipi ölçeklerde güvenilirlik kanıtı olarak Cronbach Alpha, çoktan seçmeli sorulardan oluşan başarı testlerinde ise KR-20 yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaştırmıştır. Araştırmanın bir diğer bulgusu olan en

fazla kullanılan veri kaynağının geniş ölçekli testler olması da tek uygulamaya dayalı güvenilirlik kanıtlarının çok tercih edilmesinin bir göstergesi olabilir.

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarında en fazla ölçek, anket ve başarı testlerinin kullanılması bu veri toplama araçlarının kullanılabilirliğinin yüksek olması sonucundan doğduğu düşünülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu eğitim alanında (Alper ve Gülbahar, 2009; Gülbahar ve Alper, 2009; Erdem, 2011; Ozan ve Köse, 2014; Seçer, Ay, Ozan ve Yılmaz, 2014) ve diğer disiplinlerde yapılmış çalışmalarda (Yaşar ve Papatğa 2015; Küçüköğlü ve Ozan, 2013; Erdem, 2011 ve Ozan ve Köse, 2011) en çok kullanılan veri toplama araçlarının ölçek, anket ve başarı testleri olması sonucu ile örtüşmektedir. Alanda yapılan tezlerde nitel yöntemle çalışılmış tez sayısı az olduğu için nitel veri toplama araçlarının kullanım oranı da düşüktür. Tablo 4.10'a göre nitel veri toplama araçlarına ait frekans değerleri toplandığında elde edilen frekans 20'dir, ancak araştırma bulguları içerisinde sadece altı adet nitel çalışma olduğuna yer verilmiştir. Nitel veri toplama araçlarına ait frekans değerinin daha yüksek olmasının nedeni bu araçların nicel çalışmalarda, nicel veri analiz yöntemlerine ek olarak da kullanımının tercih edilmiş olmasıdır.

Veri analiz programları içerisinde önemli yere sahip olan SPSS kullanım sıklığı açısından da bu önemini desteklemektedir. Çalışmaların büyük çoğunluğunda SPSS kullanılmıştır, hangi programla veri analizi yapıldığı belirtilmeyen çalışmaların veri analiz yöntemleri incelendiğinde de bu çalışmalarda SPSS kullanıldığını düşünülmektedir. Literatürdeki benzer çalışmaların (Özenç ve Özenç, 2013) bulguları da en çok kullanılan veri analiz programının SPSS olduğu bulgusunu destekler niteliktedir.

Tezlerdeki veri kaynağı boyutunda verilerin araştırmacı tarafından toplandığı çalışmaların önemli yer tutması araştırmacıların veri toplama eğilimlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tezlerden elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde ulaştığımız sonuçlardan biri son yıllardaki çalışma sayısının az olmasıdır ve bu durumdan hareketle alanda yapılan çalışma sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir. Mevcut tezler içerisinde nitel yaklaşımda hazırlanmış tez sayısının çok az olması nitel yaklaşımda çalışmalar eklenmesinin alana zenginlik katacağı düşünülmektedir. Nicel araştırmalar içerisinde ise tarama modeli dışındaki modellerde de çalışma yapmaya ağırlık vermenin yine alan için bir zenginlik olacağı düşünülmektedir.

Konu alanı bazında tezler incelendiğinde geniş ölçekli testlerde başarıyı etkileyen değişkenlerin belirlendiği çalışmaların ölçme değerlendirme yüksek lisans tezlerinde oldukça fazla çalışılan bir alan olduğu görülmektedir. Geniş ölçekli testlerde öğrenciye uygulanan bilişsel testin yanı sıra çoklu öğrencilerin motivasyonları, kendileri hakkındaki görüşleri, öğrenme biçimleri, okul ortamları ve aileleri ile ilgili anketler aracılığı ile veriler toplanmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak yüksek lisans tezlerinde çok düzeyli istatistiksel tekniklerin kullanıldığı geniş ölçekli test verisi ile yapılan analizlerin oldukça geniş bir yer tuttuğu söylenebilir. Geniş ölçekli testler içinde uluslararası ölçekte uygulanan PISA üzerine yapılan çalışmaların çokluğu dikkat çekmektedir. Diğer uluslararası testlerden TIMMS ve PIRLS üzerine yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmüştür. Geniş ölçekli ulusal sınavlar içinde SBS' nin yüksek lisans tezlerinde en çok konu edilen testlerden biri olduğu görülmüştür.

Yüksek lisans tezlerinde en çok çalışılan ikinci konu alanının "tamamlayıcı (alternatif-yeni) ölçme araç/yöntem/teknikleri" nin olduğu görülmektedir. Bu konuda

yapılan çalışmaların 2005 yılı ve bu yılı takip eden yıllarda çalışılma sıklığının artması ilgili yılda eğitim öğretim programlarında yapılan değişikliklerden kaynaklanmaktadır. Bu konu alanını sırasıyla "yordama geçerliği" "standart belirleme yöntemleri" ve "puanlayıcı güvenilirliği" çalışmalarının izlediği söylenebilir.

Lisansüstü öğrencilerle yapılan çalışmaların arttırılmasının alana katkı getireceği düşünülmektedir. Geçerlik güvenilirlik kanıtı sunulmamış olan çalışmaların varlığından hareketle bilimsel çalışmalarda geçerlik ve güvenilirliğin olmazsa olmaz olduğu düşüncesinden tez yazımında bu önemin ihlal edilmemesi gerektiği önerilmektedir. Ayrıca araştırma yaklaşımı noktasında alana zenginlik katmanın, nitel yaklaşımlara da ağırlık vermenin kullanılan veri analiz yöntemi ve veri analiz programı açısından da çeşitlilik sağlayacağı gerçeğinden hareketle araştırma yaklaşımının önemi bir kez daha ortaya koyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar Güvendir & M. ve Özer Özkan, Y. (2015). Türkiye’deki eğitim alanında yayımlanan bilimsel dergilerde ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makalelerin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 23-33.
- Alkan, A. (2013). Türkiye’de bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi anabilim dalında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı Cilt-1*.
- Alper, A. & Gülbahar, Y. (2009). Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 8(2), 124-135.
- Arık, R. S. & Türkmen, M. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. Retrieved from November 2014, <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/488.pdf>
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115.
- Aydın, A. Erdağ, C. & Sarier, Y. (2010). A comparison of articles published in the field of educational administration in terms of topics, methodologies and results. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 37-58.
- Aypay, A., Çoruk, A., Yazgan, A. D., Kartal, O. Y., Tunçer, B., Attila, S. M. & Emran, B. (2010). The status of research in educational administration: An analysis of educational administration journals, 1999-2007. *Eurasian Journal of Educational Research*, 10(39), 59-70.
- Ayva, F.G., Ceyhan G. & Doğan E.G. (2015). Türkiye’de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan doktora tezlerinin doküman analizi yöntemiyle incelenmesi. *24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 16-18 Nisan 2015/ Niğde*.
- Bailey, K. D. (1994). *Methods of social research*. New York: The Free Press.
- Baki, A., Güven B., Karataş İ., Akkan Y. & Çakıroğlu Ü.(2011). Türkiye’deki matematik eğitimi araştırmalarındaki eğilimler: 1998 ile 2007 yılları arası. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 57-68.
- Baykul, Y. & Turgut, M.F. (2010). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baykul, Y. (2008). Türk eğitiminde ölçme ve değerlendirme alanındaki gelişmeler: Dikey geçiş sistemi. *I. Ulusal Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Kongresi, 1-9*.
- Baykul, Y. (2012). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulanması*. Ankara: Pegem Akademi.
- Baykul, Y. 2011. Türklere eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, Özel sayı.

- Boztunc Öztürk, N., Eroğlu, M.G. & Kelecioğlu, H. (2014). Eğitim bilimleri alanında yapılan ölçek uyarlama makalelerinin incelenmesi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40 (178), 123-137.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün, Ö. E., Şirin, K. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çiltaş, A. (2012). 2005-2010 yılları arasında matematik eğitimi alanında Türkiye’de yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının içerik analizi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 211-228.
- Çiltaş, A., Güler, G. & Sözbilir, M. (2012). Türkiye’de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 565-580.
- Çüm, S. & Koç, N. (2013). Türkiye’de psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde yayımlanan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 12(24), 115-135.
- Demir, R. (2008). *Üniversitelerin bugünü ve yarını*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Ergun, M. & Çilingir, F. (2013). İlköğretim bölümünde yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi örneği. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler El Kitabı*, Sakarya.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme (3. Baskı)*. Ankara: Yelkentepe Yayınları
- Evrekli, E., İnel, D., Deniz, H. & Günay Balım, A. (2011). Fen eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerdeki yönemsel ve istatistiksel sorunlar. *İlköğretim Online*, 10(1), 206-218.
- Fazlıoğulları, O. (2012). *Türkiye’deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin karakteristikleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gerring, J. (2007). *Case study research: Ppinciples and practices*. Newyork:
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. & Sözbilir, M. (2012). Türkiye’deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. & Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 177-199.

- Hazır Bıkmaz, F., Aksoy, E., Tatar, Ö. & Atak Altınyüzük, C. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 288-303.
- İlhan, A. (2011). *Matematik eğitimi araştırmalarında tematik ve metodolojik eğilimler: uluslararası bir çözümleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabaca, T. & Erdoğan, Y. (2007). Fen bilimleri, bilgisayar ve matematik eğitimi alanlarındaki tez çalışmalarının istatistiksel açıdan incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi* 2(22), 54-63.
- Karadağ, E.(2009). *Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelemesi: Bir durum çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kurtoğlu, M. & Seferoğlu, S. S. (2013). Öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili Türkiye kaynaklı dergilerde yayımlanmış makalelerin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(3), 1-10.
- Küçüköğlü, A. & Ozan, C. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(12), 27-47.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Merriam, S. B. & Tisdell E.J (2009). *Qualitative research: a guide to design and implementation*, San Francisco: Jossey-Bass.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (2. bs.). California: SAGE Publications.
- Nartgün, Z. Türkiye’ de cumhuriyet döneminde ölçme ve değerlendirme. (Ed: Muhsin Hesapçıoğlu) . *Türkiye’ de eğitim bilimleri: Bir bilanço denemesi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara, 2006.
- Ozan, C. & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri, *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (2.baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Öner, N. (1994). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler. Bir başvuru kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi üniversitesi yayınevi.
- Özenç, M. & Özenç, E. G. (2013). Sınıf öğretmenleri ile yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin yöntem bölümü açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1).
- Özgüven, İ.E. (2014). *Psikolojik testler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. & Dündar, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sevinç, B. (2001). Türkiye’de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve öneriler. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 34(1).
- Sözbilir, M. & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, Special Issue, 1-22. Online [http://www.usca.edu/essays].
- Secer, D., Ay, D., Ozan, C. ve Yılmaz, B. Y. (2014). Rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki araştırma eğilimleri: Bir içerik analizi, *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(41), 49-60
- Strauss, A. C. & Corbin, J. M. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.
- Tavşancıl, E. & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S., Büyükturan, E. B., Şekercioğlu, G., Yalçın, N., Erdem, E. & Özmen, D. T. (2010). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000-2008)*. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tavşancıl, E., Güler, G. & Ayan, C. (9-13 Haziran 2014). 2002-2012 Yılları Arasında Türkiye’de Geliştirilen Bazı Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışmalarının Ölçek Geliştirme Süreci Açısından İncelenmesi. IV. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Ankara.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı yayınevi
- Turan, S., Karadağ, E., Bektaş, F. & Yalçın, M. (2014). Türkiye’de eğitim yönetiminde bilgi üretimi: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi 2003-2013 yayınlarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(1), 93-119. doi: 10.14527/kuey.2014.005.
- Turgut, M. F. (1995). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Yargıcı Matbaası, Ankara, 1995.
- Ulutaş, F. & Ubuz, B. (2008). Matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası. *İlköğretim Online*, 7(3), 614-626. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>. *Uygulama*, 12(24), 115-135
- Uysal, Ş. (2013). *Türkiye’de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÜAK, (2013). Lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliği. <http://www.yok.gov.tr> Erişim Tarihi (29.04.2013).

- Variş, F. (1972). *Türkiye’de lisansüstü eğitim*. Ankara: Ankara Ün. Eğitim Bilimleri Yay.
- Worthington, R. L. & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research a content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist*, 34(6), 806-838. DOI: 10.1177/0011000006288127
- Yaşar, Ş. & Papatğa, E. (2015). İlkokul matematik derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 113-124.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayınevi
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2012). An examination of articles published on preschool education in Turkey. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 3227–3241.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Yücedağ, T. (2010). *2000-2009 yılları arasında matematik eğitimi alanında Türkiye’de yapılan çalışmaların bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK 1. Tez İnceleme Formu

TEZ İNCELEME FORMU

Saygıdeğer hocalarım,

Bu belge 'Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Yüksek Lisans Programlarında Yapılan Tezlerin Tematik ve Metodolojik Açıdan İncelenmesi' başlıklı tez çalışmamda tezleri incelemek üzere oluşturduğum formdur. Sizlerden forma dair öneri ve eleştirilerinizi beklemekteyim. Çok kıymetli katkılarınız için teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Sümevra ŞENYURT

Gaziantep Üniversitesi

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Yüksek Lisans Öğrencisi

Yazar Adı:	
Tez Yayın Yılı:	
Tezin Yayınlandığı Üniversite:	☐ *Ankara Üniversitesi ☐ *Hacettepe Üniversitesi ☐ *Gazi Üniversitesi ☐ *Mersin Üniversitesi ☐ *Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Tez Danışman Unvanı:	☐ Dr. ☐ Yrd. Doç. Dr. ☐ Doç. Dr. ☐ Prof. Dr.
Tez Danışmanı:	
Tezin Alanı-Konusu:	
Anahtar Kelimeler:	
Tezin Araştırma Yaklaşımı:	*Nitel Araştırmalar ☐ Kültür Analizi ☐ Olgubilim ☐ Kuram oluşturma ☐ Durum çalışması ☐ Eylem araştırması *Nicel Araştırmalar #Tarama - Genel tarama modelleri +Tekil tarama ☐ Anlık Tarama ☐ Zamansal Tarama ➤ İzleme yaklaşımı ile ➤ Kesit alma yaklaşımı ile +İlişkisel tarama ☐ Korelasyon türü ile ☐ Karşılaştırma türü ile +Betimsel araştırma

	• Örnek olay tarama modelleri #Deneme • Deneme öncesi modeller • Gerçek deneme modelleri • Yarı deneme modelleri
Tez Örneklem Yöntemi	* Olasılık Temelli Örneklem Yöntemleri • Seçkisiz Örneklem • Tabakalı Örneklem • Sistematik Örneklem • Küme Örneklem * Amaçlı Örneklem Yöntemleri • Aşırı ve Aykırı Durum Örneklemesi • Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi • Benzeşik Örneklem • Tipik Durum Örneklemesi • Kritik Durum Örneklemesi • Kartopu veya Zincir Örneklem • Ölçüt Örneklem • Doğrulamalı veya Yanılsayıcı Örneklem • Kolay Ulaşılabilir Durum Örneklemesi *Örneklem yöntemi belirtilmemiş
Çalışma Grubu:	
Örneklem Sayısı:	
Örneklem Türü:	• Öğrenci ○ İlkokul ○ Ortaokul ○ Lise ○ Yükseköğretim ○ Lisans Üstü • Öğretmen • Diğer(Belirtiniz)(.....)
Araştırmanın Geçerlik Güvenirlik Kanıtı:	1-Nitel Araştırmalar *Geçerlik • İç geçerlik • Dış geçerlik *Güvenirlik • Zamana bağlı güvenirlik • Gözleme bağlı güvenirlik 2-Nicel araştırmalar *Güvenirlik • Tek Uygulamaya Dayalı Yöntemler ○ Kuder-Richardson KR-20 ve KR-21 ○ Cronbah Alpha(α) ○ Hoyt'un Varyans Analizi ○ Testi Yarılama • İki Uygulamaya Dayalı Yöntemler ○ Eşdeğer(Alternatif, Paralel) Formlar Yöntemi ○ Test-Tekrar Test yöntemi

	*Geçerlik • Yapı geçerliği • Kapsam geçerliği • Ölçüte Göre Geçerlik ○ Yordama Geçerliği ○ Uygunluk Geçerliği ○ Eşzaman Geçerliği • Görünüş Geçerliği
Kullanılan Veri Toplama Tekniği/Aracı	1-Nitel Araştırmalar • Görüşme • Odak Grup Görüşmesi • Gözlem • Doküman İncelemesi 2- Nicel Araştırmalar • Anket • Ölçek • Envanter • Başarı Testleri 3-Diğer(Belirtiniz)(.....)
Veri Analiz Yöntemi:	1) Nitel Veri Analiz Yöntemleri • Betimsel Analiz • İçerik analizi 2) Nicel Veri Analiz Yöntemleri 1-Parametrik Yöntemler *Ortalama Puanların Karşılaştırılması • İlişkili ölçümler ○ T-testi ○ Tek Faktörlü Anova • İlişkisiz Ölçümler ○ T-testi ○ Tek Faktörlü Anova ○ İki faktörlü Anova *Korelasyon • Basit Korelasyon • Kısmi Korelasyon *Regresyon *Kovaryans Analizi(ANCOVA) 2- Parametrik Olmayan İstatistikler *Tek Örnek Testleri • Bionominal Test • İşaret Testi • Kikare Uygunluk Testi *İki örnek Testleri • Bağımlı İki örnek testleri ○ Wilcoxon T Testi ○ McNemar Testi • Bağımsız İki Örnek Testleri 3-Çok değişkenli istatistikler *Çok Değişkenli ANOVA(MANOVA)

	*Çok Değişkenli ANCOVA(MANCOVA) *Açımlayıcı Faktör Analizi(AFA) *Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) *Lojistik Regresyon *Diskriminant Analizi *Kümeleme Analizi
Veri Analizinde Kullanılan İstatistik Programları:	○ SPSS ○ Microsoft Office Excel ○ Lisrel ○ Amos ○ STATISTICA ○ SmulCAT ○ EZDIFF ○ BILOG ○ PARSCALE ○ MULTILOG ○ Diğer(.....) ○ Herhangi bir program belirtilmemiştir.
Çalışmada kullanılan verinin kaynağı:	Araştırmacı tarafından toplanan veri • Geniş ölçekli test verisi(PISA, TIMMS, PIRLS) ○ Uluslararası geniş ölçekli test ○ Ulusal Geniş Ölçekli Test • Simülasyon veri

EK 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Yüksek Lisans Tezlerinin Listeleri

Bu araştırma kapsamında incelenen, eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan ve YÖK Tez Merkezinde erişime açık olarak bulunan yüksek lisans tezlerinin tamamlandıkları üniversiteler adı altında alfabetik sıralı listeleri aşağıda sunulmuştur. Üniversiteler ise tamamlanmış tez sayısına göre sıralanmıştır. Bu doğrultuda öncelikle Hacettepe Üniversitesine yer verilmiştir. Bu üniversiteyi sırasıyla Ankara Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Mersin üniversitesi ve Gazi Üniversitesi izlemiştir.

EK 2.1. Hacettepe Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri

- Acar, M. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, I. (2011). TIMMS 2007 verilerine göre öğrencilerin fen başarısı ile öğretmenlerinin özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Albayrak, A. (2209). *PISA 2006 sınavı sonuçlarına göre Türkiye'deki öğrencilerin fen başarılarını etkileyen bazı faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, S. (2014). *Çoklu göstergeler çoklu nedenler ve lojistik regresyon yöntemlerinin değişen madde fonksiyonunu belirleme performansları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atalay, K. (2010). *PISA 2006 öğrenci anketinde yer alan tutum maddelerinin değişen madde fonksiyonu açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, S. (2014). *Çoklu göstergeler çoklu nedenler ve lojistik regresyon yöntemlerinin değişen madde fonksiyonunu belirleme performansları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayan, C. (2011). *PISA 2009 fen okuryazarlığı alt testinin değişen madde fonksiyonu açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Bahadır, E. (2012). *Uluslararası öğrenci değerlendirme programına (PISA 2009) göre Türkiye'deki öğrencilerin okuma becerilerini etkileyen değişkenlerin bölgelere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayram, E. (2011). *Öğretmenlerin ölçme değerlendirme yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bıkmaz, Ö.(2011).*Üst düzey zihinsel özelliklerin ölçülmesinde puanlayıcılar arası güvenilirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boztunç, N. (2010). *Uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA)' na katılan Türk öğrencilerin 2003 ve 2006 yıllarındaki matematik ve fen bilimleri başarılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bülbül, K. (2010). *Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yeterlikleri, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Büyükkıdık, S. (2012). *Problem çözme becerisinin değerlendirilmesinde puanlayıcılar arası güvenilirliğin klasik test kuramı ve genellenebilirlik kuramına göre karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Coşkun, G. (2007). *Performansa dayalı durum belirlemenin öğrencilerin matematik dersindeki öz yeterlik algısına, tutumuna ve başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakıcı Eser, D. (2011). *Genellenebilirlik kuramı ve lojistik regresyona dayalı hesaplanan puanlayıcılar arası tutarlılığın karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çalışkan, O. (2006).*Askeri lise öğrencilerinin askeri liseler sınavından aldıkları puanlar ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çetin, B. (2002). *Kompozisyon tipi sınavlarda kompozisyonun biçimsel özelliklerinden kestirilen puanların anahtarla ve genel izlenimle puanlanmasından elde edilen puanlarla ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiftçi, A. (2006). *PISA 2003 sınavı matematik alt testi sonuçlarına göre Türkiye'deki öğrencilerin başarılarını etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çukadar, İ. (2013). *Norm ve ölçüt dayanaklı değerlendirmelerin karşılaştırılmasına ilişkin bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, E. (2010). *Uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA) bilişsel alan testlerinde yer alan soru tiplerine göre Türkiye'de öğrenci başarıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, A. C. (2009). *Öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdem, A.Ş. (2007). *Ortaöğretim 9. sınıf matematik dersinde öğrenci performansına dayalı verilen sözlü puanlarının geçerliliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eroğlu, M.G. (2010). *Kavram haritası ve yapılandırılmış grid ile elde edilen puanların geçerlik ve güvenirliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eriş, H.M. (2012). *Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Eser, M.T. (2011). *Öğrencilerin sınav türü tercih nedenlerini etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gündeğer, C. (2012). *Angoff, yes/no ve ebel standart belirleme yöntemlerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gündüz Sefer, D. (2006). *Matematik dersinde problem çözme becerilerinin dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnci, Y. (2014). *Örneklem büyüklüğünün test eşitlemeye etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kahraman, H. (2012). *Düzenleştirilmiş puanların eşitleme hatasına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaca, E. (1996). *Seçme gerektiren kısa cevaplı ve doğru yanlış testlerinin madde ve test özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakaş, D. (1998). *Eğitimde Ölçme ve değerlendirme alanındaki öğrencilerin yükseköğretime giriş puanlarıyla bu anabilim dalındaki başarı arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kasap, Y. (2008). *Dereceli puanlama anahtarı ve puanlama anahtarından elde edilen puanların karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, G. (2011). *Genellenebilirlik kuramının doldurma kavram haritası değerlendirme çalışmasına uygulanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kelecioğlu, H. (1989). *İlkokul ikinci sınıf matematik programının hedef davranışlarının ulaşılabilirlik ve tutarlılık yönünden değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kıbrıslıoğlu, N. (2015). *PISA 2012 matematik öğrenme modelinin kültürlere ve cinsiyete göre ölçme değişmezliğinin incelenmesi: Türkiye-Çin(Şangay)-*

Endonezya örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koçyiğit, E. (2002). *Aynı tutumu ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış likert tipi ölçekle iki farklı metin ölçeğin psikometrik özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurnaz, F.B. (2006). *Peabody resim kelime testinin madde yanlılığı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurt, M. (2010). *Yedinci sınıf seviye belirleme sınavı matematik ve fen bilimleri alt testlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Köse, M. (2012). *PISA 2003, 2006 ve 2009 Türkiye uygulaması matematik ortak maddelerindeki başarıların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nalbantoğlu, F. (2009). *Performans ölçümlerinde genellenebilirlik kuramıyla farklı desenlerin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ötken, Ş. (2012). *İlköğretim 7. sınıf SBS başarısını yordayan değişkenlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özberk, E. H. (2012). *Genellenebilirlik kuramı karar çalışmalarında kullanılan farklı katsayıların karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özçelik, E.G. (2011). *Okuduğunu anlama becerisinin başarıya etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ölçüoğlu, R. (2015). *TIMMS 2011 Türkiye sekizinci sınıf matematik başarısını etkileyen değişkenlerin bölgelere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özdemir, F. (2010). *PISA 2003' te genel lise öğrencileri ve kanuni lisesi öğrencilerinin matematik başarısını etkileyen faktörlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özel, Sonmur. (2006). *İnternet tabanlı ölçme uygulamalarının başarı puanlarını yordama gücüne ilişkin bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özenç Bilsay, G.(2012). *İlköğretim okulları öğrenci seviye belirleme sınavı(sbs) verilerine göre öğrencilerin İngilizce başarılarıyla ilişkili faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özer, Y. (2009). *Uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA) verilerine göre Türk öğrencilerin matematik ve fen bilimleri başarıları ile ilişkili faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, M. E. (2011). *Voleybol becerileri gözlem formu ile elde edilen puanların genellenebilirlik ve klasik test kuramına göre karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, N. (2010). *Akademik personel ve lisansüstü eğitimi giriş sınavı puanlarının eşitlenmesi üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Parlak, B. (2010). *Öğrenci performansının belirlenmesinde puanlama anahtarı ve dereceli puanlama anahtarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Polat, B. (2011). *Vee diyagramı, tanılayıcı dallanmış ağaç ve kavram haritalarının matematik dersine yönelik tutum ile başarıya etkileri ve bu araçlara yönelik öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Reyhanlıoğlu Keçeoğlu, Ç. (2012). *Kesme puanının belirlenmesinde lojistik regresyon analizi, diskriminant analizi ve roc eğrisi yöntemlerinin karşılaştırılması*.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Reyhanlıoğlu, D.(2012). *Öz-değerlendirmeye dayalı şans başarısı düzeltmenin test ve madde istatistiklerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Saral, D.G. (2012).*Bağıl ve mutlak ölçütlere göre alınan kararların sınıflama geçerliği üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pektaş, M. (2010).*Uluslararası matematik ve fen bilimleri eğilimleri çalışması (TIMMS) verilerine göre Türkiye örnekleminde fen bilimleri başarısını etkileyen bazı değişkenlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sevindik, H.(2009). *Akademik başarı puanlarının seviye belirleme sınavı (SBS) 2008 puanları ile ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sayın, A. (2010). *Öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının üniversite başarı not ortalaması ve ortaöğretim başarı puanı ile ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

şahin, M.D. (2011). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin seviye belirleme sınavı (SBS) 2010 fen ve teknoloji alt test başarılarına etki eden bazı faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

şimşek, D. (2006).*Kümeleme analizi, çok boyutlu örnekleme, doğrulamayı ve açıklayıcı faktör analizi ile elde edilen yapı geçerliği kanıtlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanrıverdi, S. (2006). *Standart belirleme yöntemlerinin geçme puanları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taşdelen, G. (2009). *Nedelsky ve angoff standart belirleme yöntemlerinin genellenebilirlik kuramı ile karşılaştırılmasına ilişkin bir araştırma*.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tülübaş, G. (2009). *Psikolojik testlerde Angoff ve sınır grup yöntemleri ile kesme puanlarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uyar, S.(2012). *Açımlayıcı faktör analizinde boyut sayısını belirlemede kullanılan yöntemlerin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uyar, Ş. (2011). *PISA 2009 Türkiye örnekleminde öğrenme stratejileri modelinin farklı gruplarda ölçme değişmezliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uzun, N. B. (2008). *TIMMS-R Türkiye örnekleminde fen başarısını etkileyen değişkenlerin cinsiyetler arası değişmezliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünsal Özberk, E.B. (2012). *Çoklu özellik-çoklu yöntem analizlerinde kullanılan farklı modellere ilişkin sonuçların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Verim, A. (2006). *İlköğretim düzeyindeki bazı başarı ölçülerinin ortaöğretim kurumları öğrenci seçme sınavını yordama gücü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, E.T. (2006). *Uluslararası öğrenci başarı değerlendirme programı (PISA)'nda Türkiye'deki öğrencilerin matematik başarılarını etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ziya, E. (2008). *Uluslararası öğrenci başarı değerlendirme programına (PISA 2006) göre Türkiye'deki öğrencilerin matematik başarılarını etkileyen bazı faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EK 2.2. Ankara Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri

- Alamdar, S. (2015). *Akademik başarıyı etkileyen faktörlerin etkili okul kavramı bağlamında incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arık, R. S. (2006). *İlköğretim öğretmenlerinin ölçme değerlendirme alanındaki kavram yanlışlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, S. (2011). *İlköğretim 5. sınıf matematik dersinde dereceli puanlama anahtarı kullanılarak verilen geribildirim öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bal, Ö. (2010). *Lise son sınıf öğrencilerinin yükseköğretime öğrenci seçme sistemine ilişkin görüşleri ve tutumlarını etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Başman, M. (2014). *Likert tipi ölçeklerde kayıp verilere değer atamada yapay sinir ağlarının kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Canıdemir, A. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları ve başarı amaç yönelimlerinin akademik başarı ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çınkır Koç, F. (2011). *İlköğretimde öğrenci başarısında okulun etkisinin katma değer yöntemiyle belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çırak, G. (2012). *Yükseköğretimde öğrenci başarılarının sınıflandırılmasında yapay sinir ağları ve lojistik regresyon yöntemlerinin kullanılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çüm, S. (2013). *Türkiye’de psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde yayımlanan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Demir, E.K. (2013). *DINA model ile geliştirilen bir testin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dirlik, E. (2013). *Eğitim kurumlarında kullanılan psikolojik testlerin ölçme standartlarına göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan Gül, Ç. (2014). *Madde güçlüklerine göre farklı sıralanan testlerde düşük ve yüksek kaygılı öğrencilerin akademik başarı puanlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erden, Y. (2009). *Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimlerinin mesleki özellikler açısından karşılaştırılması (Çankaya, Yenimahalle, Mamak ilköğretim okulları örneği)*.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eren, O. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları ile fen ve teknoloji dersi akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erkan, E. G. (2004). *Yükseköğretime giriş puanları ile birlikte mesleki ilgi alanları puanlarının akademik başarıyı yordama gücünün araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gönül, E. (2010). *6. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerinin ve velilerinin performans görevleri hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gültekin, S. (2006). *Uluslararası bakalorya ve ulusal programlardan mezun olan öğrencilerin ortaöğretim diploma notları ve ÖSS puanlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Höçük, S. (2011). *Ankara Üniversitesi uzaktan eğitim programına katılan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Karakoç Alatl, B. (2012). *Başarının değerlendirilmesinde algılanan halo etkisi ölçeğinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakuş, B. (2009). *İlköğretim 6-8. sınıf fen ve teknoloji ders kitaplarındaki metinlerin eleştirel düşünme unsurları açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karavaşinoğlu, A. (2015). *Öğrencilerin metaforik sınav algıları ile velilerin okula yönelik görüşleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kart A. (2012). *Demografik ve duyuşsal değişkenlerin ölçme ve değerlendirme dersi başarısını ve genel akademik başarıyı yordama gücü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Keleşoğlu, Ş. (2011). *Öğrenme stilleri, akademik öz yeterlik, seviye belirleme sınavı puanları ve öğrenci özellikleri değişkenlerinin lise 1. sınıf akademik başarısını yordama gücü üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kınay, E. (2012). *Üniversite giriş sınavı yordama geçerliği çalışmalarının meta analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koçak, D. (2013). *Farklı yönergelerle verilen çoktan seçmeli testlerde yanıtlama davranışlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koğar, H. (2010). *Farklı örneklem büyüklüklerinde uç değerlerle bas etme yöntemlerinin puanların geçerlik ve güvenirlik kanıtları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Köse, İ.A. (2007). *Öğretmen öz-yeterlik algısı ölçeğinin farklı gruplarda yapı geçerliğinin sınanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Kula, S. (2014). *Ölçekleme yaklaşımlarının madde ve birey sıralamaları açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kumandaş, H. (2008). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevlerine ilişkin tutumlarını etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nartgün, Z. (1998). *Özel dershanelerdeki ölçme ve değerlendirme servislerinde çalışan elemanların görevleri ve hizmetlerin etkililiğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Okan, N. (2005). *İlköğretim 7. sınıf fen bilgisi dersindeki portfolyo uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Orçan, B. (2013). *Lisansüstü eğitim programlarında öğrenim gören öğrencilerin bilimsel araştırma sürecindeki kavram yanlışlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ovayolu, Ö. (2010). *Türkiye'deki öğrencilerin PISA 2006 matematik alt testindeki düşünme süreçlerine ilişkin puan dağılımları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Örs, S. (2010). *İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf seviye belirleme sınavı fen ve teknoloji alt testlerinin faktör yapılarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir Tokat, Y. N. (2006). *Çoktan seçmeli testlerde yanıtlama davranışlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, B. (2011). *İlköğretim 1 – 5. sınıflar Türkçe ders kitaplarında kullanılan okuduğunu anlama sorularının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Özek, S. (2009). *Portfolyo uygulamasının ilköğretim öğrencilerinin İngilizce dersinde okuduğunu anlama düzeylerine ve derse yönelik tutumlarına etkisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Özgürol, M.B. (2010). *Mesleki ve teknik lise öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pehlivan, E. B. (2011). *Çoktan seçmeli Türkçe test maddelerinde yanıtlama davranışlarının incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Şahin, D. B. (2012). *Likert tipi ölçeklere madde seçmede kullanılan madde analizi teknikleri ile oluşturulan ölçeklerin psikometrik özelliklerinin incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şengül, A. (2011). *Türk öğrencilerinin PISA 2009 okuma becerilerini açıklayan değişkenlerin CHAID analizi ile belirlenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Usta, H.G. (2009). *PISA 2006 sınavı sonuçlarına göre Türkiye'deki öğrencilerin fen okuryazarlığını etkileyen faktörler.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uyumaz, G. (2013). *Likert tipi ölçeklerde madde düzeni ve derecelendirme farklılıklarının psikometrik özellikler ve yanıtlayıcı tutumları açısından incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Üçgül Öcal, İ. (2011). *İlköğretim 6. sınıf matematik dersi sayılar öğrenme alanı için bilişsel hazırbulunuşluk testinin geliştirilmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünalı, Ö. (2012). *Bilimsel süreç becerilerine dayalı fen eğitiminin öğrencilerin fen ve teknoloji dersine ilişkin tutumlarına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Yalçın, S. (2011). *Türk öğrencilerin PISA başarı düzeylerinin veri zarflama analizi ile yıllara göre karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yavaşoğlu, M. (2010). *Kendine yansıtma ve iç görü ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yağımlı, Y. (2004). *Öğrenci seçme sınavının yordama geçerliğine ilişkin bir araştırma-Bilkent Üniversitesinde*.-Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. (2012). *İngilizce dil becerilerinin öğretimi ve değerlendirilme durumları arasındaki tutarlılığın öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, A. (2006). *Öğretmenlerin performansını değerlendirmede kullanılacak grafik derecelendirme ölçeğinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EK 2.3.Abant İzzet Baysal Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri

- .Pektaş, S. (2010). *Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yeterlik algularının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akın, Ç. (2010).*Öğretim sürecindeki durum belirleme uygulamalarına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayva, F.G. (2010). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin “portfolyo ürün seçki dosyası” tekniği hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü..
- Beyhan, S. (2012). *Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri (Düzce ili örneği)*.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Canibey K. (2013). *Yeni matematik öğretim programında benimsenen ölçme ve değerlendirme anlayışının 9. Sınıf matematik ders kitaplarına yansımalarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çakmaklı, A. (2008). *Yapılandırılmış iletişim gridi tekniğinin öğrenci performansını ölçme süreci açısından etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çatalkaya, R. (2005). *Bazı bireysel farklılıkların kavram haritası yapma başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, T. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin bilişsel stil ve öğrenme stillerinin farklı ölçme formatlarından aldıkları puanlara etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, M.O. (2009). *Öğrencilerin çoktan seçmeli, yazılı yoklama ve performans görevleri ile ölçülen fen ve teknoloji dersi başarıları ve öğrencilerin performans görevlerine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çevik, C. (2009). *Yedinci sınıf seviye belirleme sınavı matematik sorularının üst düzey zihinsel becerileri ölçme düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, O. (2014). *Angoff, nedelsky ve ebel standart belirleme yöntemleri ile belirlenen kesme puanlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demircioğlu, E. (2012). *Eleştirel düşünme eğilimi ölçeğinin uyarlama çalışması ve faktör yapısının farklı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eminoğlu, E. (2008). *Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülözer, A. (2010). *Farklı test formatları ile ölçülen yabancı dil başarısının; öğrencilerin tutumları, kaygı düzeyleri ve öğrenme stilleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mutluer, C. (2013). *Yıl içinde farklı dönemlerde yapılan akademik personel ve lisansüstü eğitimi giriş sınavı (ALES) puanlarına ilişkin bir test eşitleme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özer, M. (2013). *Seviye Belirleme Sınavı (SBS) 2010 6. Sınıf fen ve teknoloji alt testi maddelerinin geçerli kazanımları ölçme derecelerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmen Hızarcıoğlu, B. (2013). *Problem çözme sürecinde dereceli puanlama anahtarı (rubrik) kullanımında puanlayıcı uyumunun incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarıgül, Z. (2009). *Çoktan seçmeli, yapılandırılmış grid ve kavram haritası tekniklerinin öğrenci başarısını ölçme açısından etkililiğinin incelenmesi ve öğrencilerin bu*

tekniklere ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Selvi, H. (2009). *Stufflebeam' in program değerlendirme modeli ile Milli Eğitim Bakanlığı sürücü kurslarında kullanılan sürücü eğitim programının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sırgancı, G. (2012). *PISA 2006 öğrenci anketi madde yanlılığının sıralı lojistik regresyon ve poly-sıbttest teknikleri ile test edilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şahin Kürşad, M. (2014). *Sıklıkla kullanılan kayıp veri yöntemlerinin betimsel istatistik, güvenilirlik ve geçerlik açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uluman, M. (2009). *Sınıf içi durum belirleme tekniklerine dayalı öğretimin öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin yeterlikleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uysal, İ. (2014). *Madde Tepki Kuramı' na dayalı test eşitleme yöntemlerinin karma modeller üzerinde karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uysal, K. (2008). *Öğrencilerin ölçme değerlendirme sürecine katılımı: akran değerlendirme ve öz değerlendirme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yakar, L. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin SBS puanları ile akademik puanları değişimlerinin izlenmesi ve SBS puanlarının kestirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yandı, A. (2013). *Akademik ve genel benlik algısı envanterinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EK 2.4. Mersin Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri

- Aktaş, M. (2013). *Aynı performans görevinin farklı sayıda puanlayıcılar tarafından üç farklı teknikle puanlanmasından elde edilen puanların güvenilirliklerinin genellenebilirlik kuramına göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Atmaz, G. (2009). *Puanlama Yönergesi Kullanılması Durumunda Puanlayıcı Güvenirliğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bozdağ, S. (2007). *Şans başarısının test eşitlemeye etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz Sünbül, S. (2006). *Farklı likert tipi ölçek geliştirme teknikleri ile geliştirilen tutum ölçeklerinin psikometrik özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Derkuş, E. (2009). *Puanlayıcılar arasındaki uzlaşmanın farklı tekniklerle incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, S.(2012). *Kavram haritası ve yapılandırılmış grid tekniğinin çoktan seçmeli testlerle karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eray, S. (2012). *Orta öğretim kurumları sınavı (oks) ve seviye belirleme sınavı(SBS) 8. Sınıf fen alt testlerindeki maddelerin uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA) yeterlik düzeylerine göre dağılımlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Göçer, S. (2011). *Yapı geçerliğini irdelemede kullanılan korelasyona, gruplar arası farka ve faktör analizine dayalı yöntemlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gökhan Kuzu, Ü.S.(2007). *Tekrarlı ölçümlerden elde edilecek verilerle çift tutarlık indeksinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ömür, S. (2009). *Dereceli puanlama anahtarıyla, genel izlenimle ve ikili karşılaştırmalar yöntemiyle yapılan değerlendirmelerin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soğuksu, Y.B. (2013). *Eşdeğer yarılar güvenilirliğinin, farklı homojenlik düzeylerindeki örneklem büyüklüklerinde, test uzunluğuna, yarıya bölme yöntemlerine ve güvenilirlik kestirme tekniklerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sünbül, Ö. (2006). *Alt testleri farklı şekilde ağırlıklandırılmasının birey sıralaması açısından incelenmesi üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, Ö. (2009). *Eleştirel düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan iki testin psikometrik özelliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yergin, F. (2007). *Çoktan seçmeli testlerde madde sıralamanın madde ve test istatistikleri üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüce, G. (2012). *Seviye belirleme sınavı alt testlerinin ve ağırlıklarının önsel (a priori) ve sonsal (a posteriori) olarak belirlenmesinin bireylerin sınıflama ve sıralamaları açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EK 2.5. Gazi Üniversitesinde Tamamlanan Yüksek Lisans Tezleri

Şata, M. (2015). *Lise öğrencilerinin fizik dersi tutumlarının CHAID analizi ve lojistik regresyon analizi ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koyuncu, M. S. (2015). *Psikolojik ölçeklerde roc analizi yöntemiyle standart belirleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yavuz, E. (2015). *Öğrenci ve okul değişkenlerinin SBS matematik başarıları ve gelişimine etkileri: üç düzeyli hiyerarşik lineer gelişim modeli ile bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EK.3. Tez Sayısı Kontrol Listesi

Danışman No	Danışman adı	Toplam tez sayısı	Y.l. Tez sayısı	Doktora tez sayısı	Erişimli yüksek lisans tez sayısı	Erişimli y.l. Tezlerinden farklı alanda yazılmış olanların sayısı	İncelenecek tezler
1	Adnan ERKUŞ	8	7	1	7	1	6
2	Ata Tezbaşaran	21	16	5	4	0	4
3	Bayram Bıçak	7	7	0	7	1(ing.)	6
4	Burcu Atar	1	1	0	1	0	1
5	Cem Oktay Güzeller	2	2	0	1	1	0
6	Deniz Gülleroğlu	5	5	0	3	0	3
7	Devrim Alıcı	6	5	1	5	0	5
8	Duygu Anıl	22	20	2	18	2	16
9	Ezel Tavşancıl	24	12	12	8	1	7
10	Hülya Kelecioğlu	46	30	16	17	0	17
11	İbrahim Alper Köse	4	4	0	2	0	2
12	Mehtap Çakan	10	8	2	7	0	7
13	Nizamettin Koç	48	33	15	10	2	8
14	Nuri Doğan	23	18	5	14	0	14
15	Nükhet Çıkrıkçı	12	7	5	2	0	2
16	Ömay Çokluk	16	14	2	10	0	10
17	Ömer Kutlu	37	30	7	20	0	20
18	Selahattin Gelbal	49	32	17	18	0	18
19	Sevda Çetin	2	2	0	1	0	1
20	Sevilay Kilmen	4	4	0	4	0	4
21	Şener Büyüköztürk	13	12	1	3	2	1
22	Şeref Tan	6	6	0	4	2	2
23	Yaşar BAYKUL	29	18	11	5	2	3
24	Zekeriya Nartgün	8	8	0	8	0	8
25	Adnan Kan	4	3	1	3	2	1
TOPLAM							166

ÖZGEÇMİŞ

Sümevra ŞENYURT 1989 yılında Mersin’ de doğdu. Sakarya Üniversite’si Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünden 2011 yılında mezun oldu. 2012 yılında M.E. B ‘da Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 2013 yılında Gaziantep Üniversite’si Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans eğitimine başlayan Sümevra Şenyurt’un ilgi alanı yazılımlar ve programlama dilleridir. Milli Eğitim Bakanlığı’nda Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak çalışmaya devam etmektedir.

VITAE

Sümevra ŞENYURT was born in Mersin in 1989. She graduated from the Department of Computer Education and Instructional Technology, Faculty of Education at Sakarya University in 2011. In 2012 started working as a information technologies teacher in MEB. Sümevra ŞENYURT has started her master education in Measurement And Evaluation in Education in Gaziantep University. Her real profession is software and computer programmes. She has been working as a information technologies teacher in MEB, since 2012.